

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA
2024 M. BIRŽELIO 1 D.–2024 M. BIRŽELIO 30 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
4. NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO PATIKRA.....	4
<i>Dėl sveikatos apsaugos ministro teisės atidėti teisinio reguliavimo, nustatančio mažesnę kvapo koncentraciją ore, įsigaliojimą.....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl papildomo finansavimo toms savivaldybėms, kurios steigs sveikatos centrus struktūrinio bendradarbiavimo pagrindu.....</i>	<i>6</i>
<i>Dėl teisės akto atitikties aukštesnės galios norminių teisės aktų nuostatomis vertinimo, Konstituciniam Teismui tokias nuostatas pripažinus prieštaravusiomis Konstitucijai.....</i>	<i>7</i>
5. RINKIMAI, REFERENDUMAI IR POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLA.....	8
<i>Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo, kuriuo patvirtinami ir paskelbiami galutiniai Prezidento rinkimų rezultatai, apskundimo.....</i>	<i>8</i>
<i>Dėl nebegalėjimo pasinaudoti specialiąja Rinkimų kodekse nustatyta ginčų nagrinėjimo tvarka, Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus galutinius rinkimų rezultatus.....</i>	<i>8</i>
<i>Dėl rinkimų stebėtojo veiklos susiejimo su konkrečios (-ių) rinkimų komisijos (-ų) veiklos vieta.....</i>	<i>9</i>
<i>Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo, kuriuo pripažįstama, kad politinė partija padarė šiurkštų Politinių partijų įstatymo pažeidimą, tiesioginio apskundimo LVAT.....</i>	<i>10</i>
7. SOCIALINĖ APSAUGA.....	10
<i>Dėl pareigybės prilyginimo gaisrininko pareigybei skaičiuojant ištarnautą laiką pareigūnų ir karių valstybinei pensijai skirti.....</i>	<i>10</i>
8. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS.....	11
<i>Dėl užsieniečio siekio palikti karo tarnybą Baltarusijos kariuomenėje, jo atleidimo iš tarnybos ir kitų svarbių aplinkybių vertinimo, sprendžiant apie tokio asmens lojalumą Baltarusijos valdžiai.....</i>	<i>11</i>
<i>Dėl kompetentingų institucijų pareigos pateikti duomenis, leidžiančius nustatyti, jog užsienietis įtariamas padaręs sunkų nusikaltimą, kai tokia aplinkybe grindžiama užsieniečio keliamo grėsmė viešajai tvarkai.....</i>	<i>12</i>
<i>Dėl ilgalaikio gyventojų statusą turinčių trečiosios šalies piliečių, gimusių Lietuvoje ir gyvenusių joje didžiąją gyvenimo dalį, statuso, grėsmės Lietuvos nacionaliniam saugumui vertinimo ir privataus gyvenimo apsaugos.....</i>	<i>13</i>
<i>Dėl Migracijos departamento pareigos nustatyti ir vertinti aplinkybes, susijusias su ilgalaikiu neteisėtu gyvenimu Lietuvos Respublikoje, taip pat užsienietės aktyvias pastangas įteisinti buvimą šalyje.....</i>	<i>15</i>
<i>Dėl kompetentingų institucijų pareigos sistemiskai ir visapusiškai įvertinti šeimos užsieniečio aplinkybes bei atitinkamai pagrįsti sprendimą dėl draudimo tokiam užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką.....</i>	<i>16</i>
11. KONKURENCIJA.....	16
<i>Dėl pripažinimo pareiškimą dėl padaryto konkurencijos pažeidimo pateikusių ūkio subjekto teisės apskųsti Konkurencijos tarybos nutarimą.....</i>	<i>17</i>
14. APLINKOS APSAUGA.....	17
<i>Dėl teisinės apsaugos netaikymo nekilnojamųjų kultūros vertybių objektams, kuriuose vaizduojami Vokietijos nacionalsocialistų partijos ar SSRS komunistų partijos narių atvaizdai.....</i>	<i>17</i>
24. VIETOS SAVIVALDA.....	18
<i>Dėl savivaldybės gatvių infrastruktūros standarto ir jį patvirtinančio savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo pripažinimo norminiais teisės aktais.....</i>	<i>18</i>
26. ASMENS DUOMENŲ TEISINĖ APSAUGA.....	19
<i>Dėl fizinio asmens gyvenamosios vietos adreso paviešinimo, skelbiant informaciją apie išduotų leidimų gaminti elektros energiją turėtojus.....</i>	<i>19</i>
<i>Dėl sankcijos už asmens duomenų tikslumo principo pažeidimą.....</i>	<i>20</i>

<i>Dėl biometrinių duomenų tvarkymo universitete vykdant nuotolinius atsiskaitymus ekstremaliosios situacijos dėl COVID-19 laikotarpiu teisėtumo.....</i>	<i>21</i>
32. VIEŠIEJI PIRKIMAI.....	22
<i>Dėl reikalavimo techninėje specifikacijoje pateikti „lygiaverčio standarto“ nuorodą, kai statybos produktų esminės charakteristikos nustatomos darniosiose techninėse specifikacijose .....</i>	<i>22</i>
33. FINANSŲ RINKŲ PRIEŽIŪRA.....	23
<i>Dėl finansų įstaigos veiklą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, lėmusių poveikio priemonės (licencijos panaikinimo) pakeitimą (į laikiną licencijos galiojimo sustabdymą) .....</i>	<i>23</i>
<i>Dėl mokėjimo paslaugos atskyrimo nuo elektroninių pinigų leidimo .....</i>	<i>23</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	25
43. TEISĖ KREIPTIS Į TEISMĄ IR JOS REALIZAVIMAS	25
<i>Dėl galimybės skųsti teismui sprendimą, kuriuo atsisakoma išduoti prisijungimo prie susisiekimo komunikacijų sąlygas.....</i>	<i>25</i>

Šioje apžvalgoje vartojamos **santrumpos**:

ABTĮ	Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas
BDAR	2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)
BK	Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas
ES	Europos Sąjunga
ESTT	Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
EŽTT	Europos Žmogaus Teisių Teismas
Konvencija	Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija
LVAT	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
MB	mažoji bendrija
SSRS	Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjunga
TAIS	Teisės aktų informacinė sistema
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
UTPĮ	Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“
VAĮ	Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
VĮ	valstybės įmonė
VMI	Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
VSD	Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios LVAT procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2016 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-102-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi (nuo 2019 m. vasario 1 d. galiojanti redakcija).

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje

4. Norminių administracinių aktų teisėtumo patikra

4.1. Centrinų valstybinio administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl sveikatos apsaugos ministro teisės atidėti teisinio reguliavimo, nustatančio mažesnę kvapo koncentraciją ore, įsigaliojimą

Apžvelgiamoje byloje pagal pareiškėjos Seimo narės abstraktų, t. y. su individualiąja byla nesusijusį, pareiškimą buvo sprendžiama dėl sveikatos apsaugos ministro 2023 m. rugsėjo 22 d. įsakymo Nr. V-1024 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugpjūčio 1 d. įsakymo Nr. V-959 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 4 d. įsakymo Nr. V-885 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“ ir Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklių patvirtinimo“ (toliau – 2019 m. Įsakymas) pakeitimo“ pakeitimo“ (toliau – Įsakymas Nr. V-1024) teisėtumo.

Byloje ginčytu teisiniu reguliavimu sveikatos apsaugos ministras dvejiems metams atidėjo teisinio reguliavimo, nuo 8 europinių kvapo vienetų iki 5 europinių kvapo vienetų sumažinančio didžiausią leidžiamą kvapo koncentracijos ribinę vertę gyvenamosios aplinkos ore, įsigaliojimą.

Išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi Konstitucinio Teismo jurisprudenciją dėl teisėkūros subjektams, atliekantiems su teisinio reguliavimo įsigaliojimo atidėjimu susijusius veiksmus, kylančių įpareigojimų, pažymėjo, kad atidedant teisinio reguliavimo įsigaliojimą teisėkūros subjektams privalu nurodyti konkrečius veiksnius ar kriterijus, suponuojančius teisinio reguliavimo įsigaliojimo atidėjimo faktinius ir teisinius pagrindus, taip pat svarbu įvertinti, kad asmenims, kurių teisei padėčiai teisinis reguliavimas turi įtakos, būtų užtikrinta reali galimybė prisitaikyti prie naujos teisinės situacijos.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jog atsakovas nurodė, kad Įsakymas Nr. V-1024 buvo parengtas siekiant įgyvendinti Vyriausybės posėdžio protokolo 2023 m. birželio 21 d. Nr. 26 16 klausimu priimtą sprendimą. Konstitucijos 94 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtinta, jog Vyriausybė koordinuoja ministerijų ir kitų Vyriausybės įstaigų veiklą. Taip pat Sveikatos apsaugos ministerija siekė įgyvendinti aplinkos ministro 2023 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. V-14 „Dėl darbo grupės pasiūlymams dėl sanitarinės apsaugos zonų reglamentavimo parengti sudarymo“ sudarytos darbo grupės pateiktus siūlymus. Atsakovas pateikė į bylą Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų 2023 m. balandžio 11 d. raštą „Dėl Lietuvos higienos normos HN 121:2000“ Nr. 1.05-0185, kuriame nurodoma, kad nuo 2019 m. žemės ūkio veiklos subjektams nebuvo skirta pakankamai paramos lėšų kvapo koncentracijos mažinimo priemonėms įdiegti; 2019 m. prasidėjusi COVID-19 krizė ir 2022 m. prasidėjęs karas Ukrainoje ypatingai neigiamai paveikė žemės ūkio įmonių ekonomines galimybes investuoti į brangias aplinkos gerinimo technologijas; siūloma gamybinio objekto sanitarinės apsaugos zonos teritorijoje nustatyti 8 europinių kvapo vienetų (OUE/m³) kvapų normą. Taigi nebuvo pagrindo vertinti, kad Įsakymo Nr. V-1024 iniciatoriai yra neaiškūs ar kad tokiu būdu nepaisoma teisėkūros procesui keliamo atvirumo ir skaidrumo principo reikalavimų.

Pareiškėja nenurodė teisinio reguliavimo, suponuojančio teisėkūros subjekto pareigą įtraukti visuomenę į Įsakymo Nr. V-1024 rengimo proceso pradžią, o, vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo (toliau – TPI) 8 straipsnio 1 dalimi ir Sveikatos apsaugos ministerijai TAIS paskelbus 2019 m. Įsakymo pakeitimo projektą, visuomenė turėjo galimybę susipažinti su teisės akto projektu ir pateikti savo pastabas. Be to, kaip nurodė atsakovas, 2019 m. Įsakymo pakeitimo projektas Sveikatos apsaugos ministerijos 2023 m. rugpjūčio 7 d. raštu „Dėl sveikatos apsaugos ministro įsakymo projekto derinimo“ Nr. (1.1.9E-411)10-3414 buvo išsiųstas atitinkamiems adresatams, tarp kurių buvo ne tik ministerijos ir valstybės institucijos, bet ir Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija, asociacija „Lietuvos žalioji aljansas“ ir kt. Asociacija „Lietuvos žalioji aljansas“, viešasis juridinis asmuo, vienijantis juridinius asmenis, dalyvaujančius Lietuvos darnios aplinkos politikos formavime, pateikė savo pastabas ir pasiūlymus bei tokiu būdu dalyvavo derinimo procese. Pareiškėja konkrečiai nenurodė, kokių subjektų dalyvavimas derinimo procese buvo apribotas ir kurie subjektai negalėjo pateikti savo pastabų ar pasiūlymų, o vien deklaratyvus nurodymas dėl apribotos visuomenės galimybės dalyvauti Įsakymo Nr. V-1024 teisėkūros procese aukštesnės galios teisės aktų pažeidimo nesuponuoja.

Išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi Įsakymo Nr. V-1024 teisėkūros procesą, sprendė, kad atidedant teisinio reguliavimo įsigaliojimą buvo nustatyti ir nurodyti konkretūs veiksniai ir kriterijai, suponuojantys teisinio reguliavimo įsigaliojimo atidėjimo faktinius ir teisinius pagrindus, taip pat įvertinta, kad asmenims, kurių teisei

padėčiai teisinis reguliavimas turi įtakos, būtų užtikrinta reali galimybė prisitaikyti prie naujos teisinės situacijos. Tokiu būdu, išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, iš esmės buvo išpildyti atliekant su teisinio reguliavimo įsigaliojimo atidėjimu susijusius veiksmus teisėkūros subjektams keliami konstituciniai įpareigojimai. Įvertinus Įsakymo Nr. V-1024 teisėkūros procesą, nebuvo pagrindo vertinti, kad šis procesas neatitinka TPĮ 3 straipsnio 2 dalies 4 punkte įtvirtinto atvirumo ir skaidrumo principo, kadangi byloje nagrinėtu atveju Įsakymo Nr. V-1024 teisėkūros procesas buvo viešas, visuomenei buvo sudarytos galimybės sužinoti apie teisėkūros procesą ir dalyvauti jame, valstybės politikos tikslai, teisinio reguliavimo poreikis ir teisėkūroje dalyvaujantys subjektai buvo žinomi, o visuomenei ir interesų grupėms buvo sudarytos sąlygos teikti pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo, taip pat buvo žinomi teisės aktų projektų rengimą inicijavę, teisės aktų projektus parengę subjektai. Įsakymo Nr. V-1024 teisėkūros procesas nesuponavo TPĮ 3 straipsnio 2 dalies 5 punkte įtvirtinto efektyvumo principo pažeidimo, kadangi priimant šį įsakymą buvo nustatyti ir nurodyti konkretūs kriterijai, suponuojantys teisinio reguliavimo įsigaliojimo atidėjimą, taip pat įvertintas tokio atidėjimo poveikis ūkio subjektų teisei padėčiai. Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, vien ta aplinkybė, kad Įsakymo Nr. V-1024 teisėkūros proceso duomenys išsamiai neatskleidžia 2019 m. Įsakymo įsigaliojimo atidėjimo termino trumpesniame ar ilgesniame terminu vertinimo, pati savaime nelemia efektyvumo principo pažeidimo. Atkreiptas dėmesys, kad Įsakymu Nr. V-1024 reguliuojamas klausimas yra susijęs su teisinio reguliavimo įsigaliojimo atidėjimu, o ne su teisinio reguliavimo keitimu iš esmės.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal TPĮ 15 straipsnio 1 dalį numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas privalo būti atliekamas ne kiekvienu atveju, o tik tais atvejais, kai rengiamas teisės akto, kuriuo numatoma reglamentuoti iki tol nereglementuotus santykius, taip pat kuriuo iš esmės keičiamas teisinis reguliavimas, projektą. Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, byloje nagrinėta situacija neatitiko nė vieno iš TPĮ 15 straipsnio 1 dalyje numatytų atvejų, kada privalo būti atliekamas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas: Įsakymu Nr. V-1024 nebuvo reglamentuojami iki tol nereglementuoti santykiai, taip pat juo nebuvo iš esmės keičiamas teisinis reguliavimas. Todėl, priešingai nei nurodė pareiškėja, šiuo atveju numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neprivalėjo būti atliekamas.

Įsakymu Nr. V-1024 reguliuojami teisiniai santykiai (teisinio reguliavimo įsigaliojimo atidėjimas), išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, nepateko į Korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus atvejus, kada viešojo administravimo subjektas, rengiantis norminio teisės akto projektą, Vyriausybės nustatyta tvarka turi atlikti šio teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą, ar į Konkurencijos įstatymo 4¹ straipsnio 1 dalyje įtvirtinto teisinio reguliavimo atvejus, kada teisės akto projekto rengėjas turi atlikti teisės akto projekto poveikio konkurencijai vertinimą, – kai teisės akto projektu nustatomas, keičiamas ar panaikinamas reguliavimas, susijęs su 1–22 punktuose įtvirtintu teisiniu reguliavimu.

Pažymėta, kad iš Sveikatos apsaugos ministerijos pateiktos 2019 m. Įsakymo pakeitimo projekto derinimo pažymos matyti, kad joje yra nurodyti visi Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Vyriausybės 2017 m. gegužės 31 d. nutarimu Nr. 409, (toliau – Reglamentas) 34 punkte nurodyti elementai – institucijos, pateikusių pastabas ir pasiūlymus, jų pastabos ir pasiūlymai, nurodytos priežastys, paaiškinančios neatsižvelgimą į pastabas ar pasiūlymus. Pagal Reglamento 33 punktą rengėjas, nesutinkantis su išvada teikiančių subjektų pateiktomis pastabomis ir pasiūlymais, organizuoja suinteresuotų institucijų pasitarimą tik tais atvejais, kai nesutarimų pašalinti nepavyksta kitais būdais. Iš byloje esančių duomenų, Sveikatos apsaugos ministerijos derinimo pažymos spręsta, kad, atsakovo vertinimu, nesutarimai buvo pašalinti kitais būdais – su asociacija „Lietuvos žaliasis aljansas“ jų pastabos buvo aptartos žodžiu. Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, šios aplinkybės suponavo, kad Reglamento 33 ir 34 punktų buvo laikomasi, o suinteresuotų institucijų pasitarimas neprivalėjo būti organizuojamas.

Todėl nebuvo pagrindo konstatuoti Įsakymo Nr. V-1024 prieštaravimą TPĮ 3 straipsnio 2 dalies 4 ir 5 punktuose įtvirtintiems atvirumo ir skaidrumo bei efektyvumo principams ar Reglamento 33 ir 34 punktams.

Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, byloje susiklosčiusi situacija nesuponavo lygiateisiškumo principo pažeidimo. Tokią išvadą lėmė tai, kad sveikatos apsaugos ministro Įsakymas Nr. V-1024 taikomas visiems ūkio subjektams be išimties ir visi ūkio subjektai dėl šio teisinio reguliavimo taikymo yra traktuojami vienodai. Įsakymo Nr. V-1024 priėmimas nesuponavo, kad skirtingiems subjektams yra nustatomas diferencijuotas reglamentavimas.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. birželio 12 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-5-822/2024
Teismo proceso Nr. 3-66-3-00053-2023-3
[Prieiga internete](#)

Dėl papildomo finansavimo toms savivaldybėms, kurios steigs sveikatos centrus struktūrinio bendradarbiavimo pagrindu

Apžvelgiamoje byloje pagal Seimo nario pareiškimą tirta sveikatos apsaugos ministro 2023 m. rugpjūčio 1 d. įsakymu Nr. V-879 patvirtinto Regioniniu bendradarbiavimo modeliu pagrįsto asmens sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimo veiksmų plano (toliau – Modernizavimo planas) 31.1.4.1, 49.1.4.1, 67.1.4.1, 85.1.4.1, 103.1.4.1 papunkčių atitiktis Konstitucijos 29 straipsnyje ir VAJ 3 straipsnio 6 ir 9 punktuose įtvirtintiems lygiateisiškumo ir objektyvumo principams, Konstitucijos 46 straipsnio 4 daliai ir Konkurencijos įstatymo 4 straipsniui, Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 3 punktui.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad sveikatos centras savo veiklą gali organizuoti pasirinkta darbo organizavimo forma – struktūriniu arba funkcinio bendradarbiavimo būdais. Jei savivaldybės apsisprendžia įkurti sveikatos centrą struktūrinio bendradarbiavimo pagrindu, pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos viename juridiniame asmenyje, t. y. vykdoma reorganizacija ir į vieną juridinį asmenį jungiami Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 39 straipsnio 4 dalies 3 punkte numatyti galimi jungti nomenklatūros subjektai. Tuo tarpu savivaldybei nusprendus kurti sveikatos centrą funkcinio bendradarbiavimo būdu, yra sudaromos bendradarbiavimo sutartys, o aktualios paslaugos teikiamos skirtinguose juridiniuose asmenyse. Pagal ginčijamas Modernizavimo plano nuostatas, investicijų lėšų¹, skirtų pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugai vystyti, papildoma finansavimo dalis (apie 30 proc.) paskirstoma, atsižvelgiant, be kita ko, į tai, kokia darbo organizavimo forma (funkcinio ar struktūrinio) remiantis yra steigiamas sveikatos centras.

Pareiškėjas, be kita ko, kėlė abejonę, kad Modernizavimo plane nustatyta investicijų lėšų skirstymo tvarka, numatanti galimybę papildomą finansavimą gauti tik toms savivaldybėms, kurios steigs sveikatos centrus struktūrinio bendradarbiavimo pagrindu, nepagrįstai vienai grupei suteikė pranašumą kitos grupės atžvilgiu.

Įvertinusi aplinkybes, kuriomis grindžiamas aptartas diferencijuotas teisinis reguliavimas, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad subjektai, kuriems taikomas šis teisinis reguliavimas (nagrinėjamu atveju – asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurios jungiasi į sveikatos centrus struktūrinio ir funkcinio bendradarbiavimo pagrindais), pasižymi teisinės padėties skirtumais, dėl ko aptartas diferencijuotas teisinis reguliavimas yra objektyviai pateisintinas – skiriasi aptartų skirtingos rūšies sveikatos centrų steigimui objektyviai reikalingų investicijų (patirtinų steigimo sąnaudų) dydžiai (poreikis). Objektyvus poreikis didesniai finansavimui struktūrinio sveikatos centro steigimo atveju yra siejamas su didesniais jo steigimo kaštais, be kita ko, reorganizuojant iki tol veikusias asmens sveikatos priežiūros įstaigas, pertvarkant infrastruktūrą ir žmogiškuosius išteklius. Atsižvelgiant į tai, pripažinta, kad ginčytos Modernizavimo plano nuostatos neprieštaravo Konstitucijoje ir VAJ įtvirtintiems lygiateisiškumo ir objektyvumo principams.

Pareiškėjas taip pat manė, kad papildomo finansavimo numatymas struktūriniu bendradarbiavimo modeliu besijungiantiems sveikatos centrams pats savaime vertintinas kaip sąžiningos konkurencijos neužtikrinimas.

Išplėstinė teisėjų kolegija su tokiu vertinimu nesutiko, akcentuodama, kad jau buvo įvertinta, jog struktūrinio bendradarbiavimo pagrindu pagrįsto sveikatos centro sukūrimas objektyviai reikalauja didesnių investicijų. Savo ruožtu, atsižvelgiant į aptartas aplinkybes (be kita ko, tai, kad papildomas lėšų poreikis yra nulemtas objektyviai didesnių struktūrinio bendradarbiavimo pagrindu pasirinkusių jungtis sveikatos centrų patiriamų sąnaudų, kurių nepatiria funkcinio bendradarbiavimo pagrindu besijungiantys sveikatos centrai) ir paties pareiškėjo pareiškimu apibrėžtas šios norminės administracinės bylos nagrinėjimo ribas, nebuvo pakankamo pagrindo konstatuoti, kad vien ginčijamose Modernizavimo plano nuostatose įtvirtintas reguliavimas galėtų būti vertinamas kaip savaime suteikiantis privilegijas sveikatos centrams, kurie jungiasi struktūrinio bendradarbiavimo pagrindu ar diskriminuojantis tuos sveikatos centrus, kurie jungiasi funkcinio bendradarbiavimo pagrindu, Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies taikymo prasme. Pareiškėjas neginčijo tikrinamuose papunkčiuose nurodyto (preliminaraus) papildomo finansavimo dydžio, taip pat nepateikė jokių papildomų argumentų bei neinvestavo jokių kitų Modernizavimo plano ir su juo susijusių norminių administracinių aktų nuostatų, reguliuojančių šių lėšų paskirstymo konkretiems struktūriniu bendradarbiavimo

¹ 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos sveikatos priežiūros kokybės ir efektyvumo didinimo plėtros programos pažangos priemonė Nr. 11-002-02-11-01 „Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą“.

modeliu besijungiantiems sveikatos centrums sąlygas ir tvarką, todėl pastarieji aspektai nebuvo šios norminės administracinės bylos nagrinėjimo dalykas.

Be to, akcentuota, kad tiriamas teisinis reguliavimas neapibrėžė subjektų, galinčių vykdyti tam tikrą sveikatos priežiūros veiklą, visos savivaldybės (būtent joms numatyta teisė pasirinkti ir priimti sprendimą, ar steigti sveikatos centrus ir kokia bendradarbiavimo forma pagrįstą centrą steigti) galėjo pasirinkti, kaip jos teiks pirminės sveikatos priežiūros paslaugas, be kita ko, pasirenkant tokį sveikatos centro modelį, kuriam numatytas papildomas finansavimas. Atsižvelgiant į visa tai, nagrinėtu atveju nebuvo pagrindo ginčyto reguliavimo vertinti kaip nesuderinamo su sąžiningos konkurencijos laisve.

Išplėstinė teisėjų kolegija pripažino, kad Modernizavimo plano nuostatos dėl papildomai regionų savivaldybėms paskirstomo finansavimo pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugai vystyti (steigti sveikatos centrus) neprieštarauja pareiškėjo nurodytoms Konstitucijos ir įstatymų nuostatomis.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. birželio 12 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. ei-9-602/2024
Teismo proceso Nr. 3-66-3-00004-2024-0

[Prieiga internete](#)

4.2. Teritorinių ar savivaldybių administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl teisės akto atitikties aukštesnės galios norminių teisės aktų nuostatomis vertinimo, Konstituciniam Teismui tokias nuostatas pripažinus prieštaravusiomis Konstitucijai

Byloje pagal Vyriausybės atstovo pareiškimą vertintas Vilniaus rajono savivaldybės tarybos (toliau – Taryba) 2022 m. rugpjūčio 26 d. sprendimu Nr. T3-236 „Dėl Vilniaus rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus kiekvienos klasės sraute ir klasių skaičiaus kiekviename sraute bei mokinių, ugdomų pagal priešmokyklinio ugdymo programą, skaičiaus ir priešmokyklinio ugdymo grupių skaičiaus 2022–2023 mokslo metams patikslinimo“ (toliau – Sprendimas) patvirtinto Sąrašo lentelės atskirų punktų teisėtumas.

Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad byloje ginčijami Sprendimu patvirtinto Sąrašo lentelės punktai prieštaravo Švietimo įstatymo 43 straipsnio 7 daliai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 768 patvirtintų Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 25.7 papunkčiui; taip pat įpareigojo Tarybą pakeisti Sprendimu patvirtintą Sąrašą ir klases sukomplektuoti taip, kad mokyklose nebūtų klasių, kuriose mokinių skaičiai mažesni už Taisyklių 1 priede nustatytus mažiausius mokinių skaičius atitinkamas ugdymo programas vykdančiose klasėse, užtikrinant, kad visiems savivaldybės mokiniams būtų sudarytos sąlygos mokytis.

Byloje nustatyta, kad Konstitucinis Teismas 2023 m. balandžio 26 d. nutarimu pripažino, kad Švietimo įstatymo (2011 m. kovo 17 d. redakcija) 43 straipsnio 7 dalies nuostata „Mokykla bendrojo ugdymo programas gali vykdyti, jei atitinka Vyriausybės patvirtintose Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėse nustatytus bendruosius ir specialiuosius kriterijus“ tiek, kiek ja Vyriausybei pavesta nustatyti savivaldybių bendrojo ugdymo mokykloms taikomus bendruosius ir specialiuosius kriterijus, bei Taisyklių 25.7 papunktis (2021 m. gruodžio 22 d. redakcija) tiek, kiek jame nustatytas formalus (kiekybinis) kriterijus, kurį turi atitikti savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklos, prieštarauja Konstitucijos 40 straipsnio 1 daliai, 41 straipsnio 2 daliai, 120 straipsnio 2 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Šiomis aplinkybėmis LVAT pažymėjo, jog pirmosios instancijos teismui priimant sprendimą Konstitucinio Teismo 2023 m. balandžio 26 d. nutarimas nebuvo paskelbtas ir negaliojo, tačiau apeliacine tvarka peržiūrint pirmosios instancijos teismo sprendimą, būtina įvertinti, ar jis yra grindžiamas teisiniais argumentais. Pirmosios instancijos teismas savo sprendime iš esmės rėmėsi Taisyklių 25.7 papunkčiu (2021 m. gruodžio 22 d. redakcija), nustatančiu formalųjį (kiekybinį) kriterijų, kurį turi atitikti savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklos. Konstitucinis Teismas minėtame nutarime konstatavo, jog pagal Taisyklių 25.7 papunktį (2021 m. gruodžio 22 d. redakcija), aiškinamą kartu su Taisyklių 1 priedo (2021 m. gruodžio 22 d. redakcija, įsigaliojusi 2021 m. gruodžio 24 d.), 2 priedo (2018 m. liepos 11 d. redakcija) nuostatomis, bendrojo ugdymo mokyklose negali būti sudaromos klasės, kuriose mokinių skaičius būtų mažesnis arba didesnis už nustatytąjį, išskyrus vieną klasę, kurioje mokinių skaičius gali būti mažesnis už nustatytą mažiausią. Vadinas, šiuo teisiniu reguliavimu įtvirtinti formalūs (kiekybiniai) mažiausio ir didžiausio mokinių skaičiaus klasėje ir mokyklos klasių, kuriose mokinių skaičius gali būti mažesnis už nustatytą mažiausią, skaičiaus kriterijai ir nustatytos jų reikšmės (konkretūs skaičiai). Todėl pirmosios instancijos teismo sprendimas negali būti laikomas grindžiamu teise, teisiniais argumentais, o

ginčijamo Sprendimo nuostatos negali būti laikomos prieštaraujančiomis neteisei, t. y. Konstitucinio Teismo pripažintoms prieštaraujančiomis atitinkamoms Konstitucijos nuostatomis Švietimo įstatymo (2011 m. kovo 17 d. redakcija) 43 straipsnio 7 dalies ir Taisyklių 25.7 papunkčio (2021 m. gruodžio 22 d. redakcija) nuostatomis, taip pat negali būti laikomas teisėtu pirmosios instancijos teismo sprendime suformuluotas įpareigojimas atsakovui pakeisti Sprendimu patvirtintą Sąrašą ir klases sukomplektuoti taip, kad tai atitiktų neteisėtu pripažintą Taisyklių 1 priedą.

LVAT atkreipė dėmesį, kad norminę administracinę bylą nagrinėjantis teismas turi tirti pareiškėjo nurodomų teisės aktų atitikties aukštesnės galios teisės aktams klausimą pareiškiame nurodyta apimtimi. Pripažinus aukštesnės galios teisės aktus neteisėtais, iš esmės nebegalimas administracinės norminės bylos tyrimas dėl tyrimo dalyko nebuvimo. Byla dėl norminio administracinio akto teisėtumo, kurioje nėra tyrimo dalyko, nenagrinėtina administraciniame teisme, o tai yra pagrindas teismui norminę administracinę bylą nutraukti.

LVAT atsakovo Tarybos apeliacinį skundą tenkino iš dalies – panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir bylą nutraukė.

2024 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-542-815/2024

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-04564-2022-8

[Prieiga internete](#)

5. Rinkimai, referendumai ir politinių partijų veikla

5.2. Prezidento rinkimai

Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo, kuriuo patvirtinami ir paskelbiami galutiniai Prezidento rinkimų rezultatai, apskundimo

Pareiškėjas kreipėsi į LVAT su skundu, prašydamas pripažinti negaliojančiu nuo priėmimo momento Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) sprendimą „Dėl 2024 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų galutinių rezultatų nustatymo ir paskelbimo“.

LVAT pažymėjo, jog pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 77 straipsnį su paklausimu, ar nebuvo pažeistas Rinkimų kodeksas rengiant ir vykdant rinkimus konkrečioje rinkimų apygardoje per Respublikos Prezidento ar Seimo narių rinkimus, šio įstatymo 74 straipsnyje nurodytos institucijos kreipiasi į Konstitucinį Teismą ne vėliau kaip per 3 dienas po to, kai oficialiai paskelbiamas VRK sprendimas dėl rinkimų galutinių rezultatų toje rinkimų apygardoje nustatymo arba dėl laisvos Seimo nario vietos atsiradimo ar užėmimo. Konstitucinis Teismas tiria ir vertina tik VRK sprendimus (arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl Rinkimų kodekso pažeidimų) tais atvejais, kai sprendimai buvo priimti (ar kita šios komisijos veika buvo padaryta) pasibaigus balsavimui renkant Seimo narius ar Respublikos Prezidentą. Konstitucinio Teismo įstatymo 74 straipsnyje yra nurodyta, kad prašyti Konstitucinio Teismo išvados visais šio įstatymo 73 straipsnyje nurodytais klausimais gali Seimas.

Nagrinėtu atveju pareiškėjo skundas teiktas dėl VRK sprendimo, kuriuo patvirtinti ir paskelbti Respublikos Prezidento rinkimų galutiniai rezultatai, teigiant, kad minėtas sprendimas priimtas įvykdžius daug Rinkimų kodekso pažeidimų. Todėl LVAT teisėjų kolegija pareiškėjo kreipimosi nelaikė skundu, teikiamu dėl VRK sprendimo, skundžiamo LVAT Rinkimų kodekso 185 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka.

Nustatęs, kad Rinkimų kodekse ir Konstitucinio Teismo įstatyme nustatyta Rinkimų kodekso pažeidimų nagrinėjimo tvarka tais atvejais, kai sprendimai buvo priimti (ar kita VRK veika padaryta) pasibaigus balsavimui renkant Respublikos Prezidentą, LVAT atsisakė priimti pareiškėjo skundą, kaip nenagrinėtiną teismų ABTĮ nustatyta tvarka.

2024 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. R-33-815/2024

Teisminio proceso Nr. 3-66-3-00041-2024-1

[Prieiga internete](#)

5.4. Europos Parlamento rinkimai

Dėl nebegalėjimo pasinaudoti specialiąja Rinkimų kodekse nustatyta ginčų nagrinėjimo tvarka, Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus galutinius rinkimų rezultatus

Dėl rinkimų stebėtojo veiklos susiejimo su konkrečios (-ių) rinkimų komisijos (-ų) veiklos vieta

Pareiškėjai su skundu kreipėsi į LVAT, prašydami panaikinti Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) 2024 m. birželio 16 d. sprendimą Nr. Sp-146 „Dėl 2024 m. birželio 9 d. rinkimų į Europos Parlamentą galutinių rezultatų nustatymo ir paskelbimo“.

Pareiškėjų teigimu, aptariamam atveju buvo pažeistos Rinkimų kodekso 141 straipsnio nuostatos – Europos Parlamento rinkimų metu užsienio apygardose nebuvo įgyvendintos balsavimo patalpų paruošimo bei atidarymo rinkėjams rinkimų dieną sąlygos, nesilaikyta balsų skaičiavimo bei rezultatų nustatymo tvarkos, neužtikrintos Rinkimų kodekse įtvirtintos rinkimų stebėtojų teisės gauti informaciją ir teikti skundus.

Byloje nustatyta, kad su skundu į teismą kreipėsi du pareiškėjai, tačiau vienas iš jų nebuvo pasinaudojęs specialiąja Rinkimų kodekso 189 straipsnyje nustatyta apygardų rinkimų komisijų sprendimų apskundimo VRK procedūra. Šiuo aspektu teisėjų kolegija nurodė, kad suinteresuotų asmenų skundai dėl teisės akty pažeidimų, dėl kurių buvo galbūt neteisingai suskaičiuoti rinkėjų balsai, gali būti teikiami ir turi būti išnagrinėti iki galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo dienos. Atitinkamai VRK skundžiamu sprendimu patvirtinus 2024 m. birželio 9 d. rinkimų į Europos Parlamentą galutinius rezultatus, išnyko galimybė pasinaudoti Rinkimų kodekse įtvirtinta specialiąja ginčų dėl balsų šiuose rinkimuose skaičiavimo ir šių rinkimų rezultatų nagrinėjimo tvarka. Dėl nurodytų priežasčių LVAT nutraukė šią administracinės bylos dalį.

Dėl kitos skundo dalies LVAT teisėjų kolegija, vadovaudamasi Europos Tarybos komisijos „Demokratija per teisę“ paskelbtu Gerosios rinkimų praktikos kodeksu, pabrėžė, kad rinkimų stebėjimas ir su rinkimais susijusių skundų nagrinėjimas yra visuotinai pripažįstami svarbiomis rinkimų proceso garantijomis. Rinkimų proceso etapai turi būti atviri ir skaidrūs, juos turi būti leidžiama stebėti viso politinio spektro nariams, įskaitant opoziciją, siekiant užtikrinti, kad būtų įgyvendintas rinkėjų laisvės reikšti savo valią principas, ir būtinybė kovoti su sukčiavimu rinkimuose. Stebėtojams turėtų būti suteikta kuo platesnė galimybė dalyvauti rinkimų stebėjimo veikloje. Rinkimų stebėjimas atlieka svarbų vaidmenį, nes pateikia įrodymų apie tai, ar rinkimų procesas buvo tinkamai vykdomas, ar ne. Rinkimų stebėjimas yra veiksmingas būdas įtraukti piliečius į rinkimų procesą ir gerinti visuomenės pasitikėjimą rinkimais. Tam, kad su rinkimais susiję skundai būtų tinkamai išnagrinėti teisiniu lygmeniu, pareiškėjas kiekvienu atveju turi įrodyti, kad teikiami skundai yra „rimti ir pagrįsti“.

Nagrinėtos bylos atveju pareiškėjo argumentai dėl balsų skaičiavimo ir rezultatų nustatymo tvarkos pažeidimų buvo grindžiami aplinkybe, kad balsavimo metu pareiškėjo nurodytose rinkimų apylinkėse buvo dideli kiekiai neantspauduotų ir rinkimų apylinkių komisijų nariams komisijos pirmininkų neperduotų rinkimų biuletenių. Šiuo aspektu LVAT pabrėžė, jog Rinkimų kodekso 141 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktų, kuriuose įtvirtinta, kad apylinkės rinkimų komisijos antspauduoja rinkimų biuletenius ir išdalija antspauduotus rinkimų biuletenius rinkimų komisijų nariams, nuostatos turi būti aiškinamos sistemiškai kartu su Rinkimų kodekso 150 straipsnio 4 dalimi, kurioje įtvirtinta, kad nustatoma, kiek kiekvienas apylinkės rinkimų komisijos narys gavo rinkimų biuletenių ir kiek jų panaudojo: nustatomas jo išduotų rinkėjams rinkimų biuletenių skaičius, rinkėjų sugadintų ir grąžintų pakeisti naujais rinkimų biuleteniais skaičius, nepanaudotų rinkimų biuletenių skaičius. Rinkimų kodekso 141 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktų nuostatos negali būti suprantamos kaip įpareigojančios apylinkės rinkimų komisijas antspauduoti visus rinkimų biuletenius dar iki prasidedant balsavimui. LVAT pažymėjo, jog negaliojančiais rinkimų biuleteniais pripažįstami neantspauduoti rinkimų komisijos antspaudu biuleteniai (Rinkimų kodekso 156 str. 1 d. 5 p.), todėl rinkimų komisijos antspaudas patvirtina, kad rinkimų biuletenis yra galiojantis. Pareiškėjui savo skunde nenurodžius aplinkybių, kad rinkimų komisijos skaičiavo negaliojančius rinkimų biuletenius, LVAT sprendė neturintis pagrindo konstatuoti Rinkimų kodekse nustatytos balsų skaičiavimo ir rezultatų nustatymo tvarkos pažeidimus.

Dėl pareiškėjo nurodytų balsų skaičiavimo ir rezultatų nustatymo tvarkos pažeidimų, susietų su užsienio rinkimų apygardose kitų rinkimų stebėtojų bei rinkėjų nustatytais duomenimis, LVAT pažymėjo, kad rinkimų stebėtojo veikla dėl rinkimų proceso ypatumų, be kita ko, skaidrumo ir tiesioginio balsavimo principų, yra lokalaus ir, svarbiausia, betarpiško pobūdžio. Todėl, nors VRK išduotas rinkimų stebėtojo pažymėjimas patvirtina aplinkybę, kad atitinkamam asmeniui yra suteikta teisė stebėti rinkimus, be kita ko, ir visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, norėdamas pasinaudoti Rinkimų kodekse suteiktomis teisėmis (įskaitant teisę teikti skundą dėl balsų skaičiavimo ar rinkimų rezultatų), rinkimų stebėtojas jas įgyvendinti turi atitinkamos (-ų) rinkimų komisijos (-ų) veiklos vietoje, o jo, kaip stebėtojo, veiksmai turi būti susieti su konkrečia (-iomis) rinkimų komisija (-omis). Pareiškėjui byloje nepateikus duomenų, patvirtinančių, jog balsavimo dieną jis pats tiesiogiai stebėjo rinkimus skunde nurodytose rinkimų apygardose konkrečių rinkimų komisijų veiklos vietoje, taip pat kad jis turėjo teisę atstovauti rinkėjams ir kitiems rinkimų stebėtojams, ginti jų teises ir teisėtus interesus, LVAT konstatavo byloje

nebuvus pagrindo spręsti, jog pareiškėjas įvardytose rinkimų apygardose (jo skunde nurodyta apimtimi) įgyvendino kokias nors Rinkimų kodekse rinkimų stebėtoji suteiktas teises ir / ar pareigas.

LVAT atmetė pareiškėjo skundą.

2024 m. birželio 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-37-822/2024

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00046-2024-6

[Prieiga internete](#)

5.7. Kiti su rinkimais, referendumais ir politinių partijų veikla susiję klausimai

Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo, kuriuo pripažįstama, kad politinė partija padarė šiurkštų Politinių partijų įstatymo pažeidimą, tiesioginio apskundimo LVAT

Pareiškėjas politinė partija Krikščionių sąjunga kreipėsi į teismą su skundu, prašydama panaikinti Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) sprendimą, kuriuo nuspręsta pripažinti paslėptu politinės partijos finansavimą iš neteisėto finansavimo šaltinio ir, kad pareiškėjas šiurkščiai pažeidė Politinių partijų įstatymą.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, konstatavęs, jog VRK pagrįstai nusprendė pripažinti pareiškėjo finansavimą iš neteisėto finansavimo šaltinio – partijos nario – lėšų (44 880 Eur), pervestų 33 Krikščionių sąjungos keltiems kandidatams 2020 metų Seimo rinkimuose, neteisėtu, nes tuo metu Krikščionių sąjunga neturėjo pakankamai lėšų rinkimų užstatams už kandidatus sumokėti ir negalėjo šių lėšų teisėtu būdu gauti iš partijos nario, o Krikščionių sąjungos pirmininkas ir valdybos narys rūpinosi, kad ginčo lėšos būtų pervestos į kandidatų asmenines sąskaitas ir šie patys galėtų sumokėti rinkimų užstatus.

Vadovaudamasis Politinių partijų įstatymo 30 straipsnio 2 dalies nuostatomis, pagal kurias sprendimą, ar politinė partija padarė šiurkštų šio įstatymo pažeidimą, priima VRK, o šį sprendimą politinė partija per 14 dienų nuo sprendimo priėmimo turi teisę apskųsti LVAT, teisėjų kolegija konstatavo, jog aptariamam atveju pareiškėjo skundas turėjo būti pateikiamas tiesiogiai LVAT.

Šiomis aplinkybėmis LVAT pripažino, kad pirmosios instancijos teismas pažeidė funkcinio priskirtinumo atitinkamiems teismams taisykles, todėl panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir perdavė bylą nagrinėti LVAT galutine instancija.

2024 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1023-1047/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00106-2023-7

[Prieiga internete](#)

7. Socialinė apsauga

7.5. Valstybinės pensijos

7.5.3. Pareigūnų ir karių valstybinės pensijos

Dėl pareigybės prilyginimo gaisrininko pareigybei skaičiuojant ištarnautą laiką pareigūnų ir karių valstybinei pensijai skirti

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Panevėžio skyriaus sprendimo „Dėl pareigūnų ir karių valstybinės pensijos perskaičiavimo“, kuriuo atsisakyta į pareiškėjo ištarnautą laiką pareigūnų ir karių valstybinei pensijai skirti įskaityti laikotarpį nuo 1985 m. spalio 21 d. iki 1986 m. spalio 26 d., kai pareiškėjas dirbo profesionaliosios priešgaisrinės dalies kovotojo pareigose, ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimo, kuriuo netenkintas pareiškėjo skundas dėl teritorinio skyriaus sprendimo panaikinimo, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą konstatavęs, kad Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo 16 straipsnio 3 dalies 3 punkte įtvirtintas baigtinis sąrašas profesionaliosios priešgaisrinės apsaugos padalinių pareigybių (padalinių vadovai, gaisrininkai, gaisrininkai vairuotojai), kuriose darbo sutarties pagrindu išdirbtas laikas pagal šio straipsnio 3 dalies nuostatas prilyginamas tarnybos laikui pareigūnų ir karių pensijai skirti.

LVAT teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, kad nagrinėtoje byloje nebuvo ginčo dėl aplinkybės, kad pareiškėjas nuo 1985 m. spalio 21 d. iki 1986 m. spalio 26 d. darbo sutarties pagrindu dirbo profesionaliosios

priešgaisrinės dalies kovotojo pareigose. Taip pat nebuvo ginčo dėl išvados, kad Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo 16 straipsnio 3 dalies 3 punkte yra įtvirtintas baigtinis sąrašas profesionaliosios priešgaisrinės apsaugos padalinių pareigybių (padalinių vadovai, gaisrininkai, gaisrininkai vairuotojai), tarp kurių kovotojo pareigybė nenumatyta. Byloje keltas ginčas, ar kovotojo pareigybė pagal atliekamas funkcijas ir suteiktas kompetencijas ginčo laikotarpiu *de facto* (iš tikrųjų) atitiko gaisrininko pareigas ir pareiškėjui kovotojo pareigose išdirbtas laikotarpis įskaitytinas į tarnybos laiką pensijai skirti.

Pareiškėjas teigė, kad jis, darbo sutarties pagrindu dirbdamas kovotojo pareigose, vykdė statutinio pareigūno – gaisrininko – funkcijas: paduodavo vandenį, žarnas, laikydavo vandens švirkštus, ardydavo pastatus, stogo konstrukcijas ir pan. Taip pat kartu su komandos nariais vykdavo į įvykius, gelbėdavo gaisruose ir kitose nelaimės vietose esančius žmones, jų turtą, gesindavo gaisrus, vykdavo pirminius gelbėjimo darbus, kilus avarijoms, stichinėms nelaimėms, likviduodavo ekstremalių įvykių ir situacijų bei incidentų pasekmes, teikdavo kitą neatidėliotiną pagalbą. Pareiškėjas minėtoms aplinkybėms pagrįsti pateikė profesionaliosios priešgaisrinės dalies viršininko J. V. paaiškinimą, kuriame nurodyta, jog pagal tuometį reguliavimą gaisrininko pareigybė buvo vadinta „kovotoju“ ir tuo metu kovotojo atliekami darbai savo pobūdžiu ir apimtimi atitiko gaisrininko vykdomas funkcijas. Pareiškėjas taip pat pateikė jo darbo knygelių kopijas rusų ir lietuvių kalbomis, kuriose nurodytas skirtingas pareigų pavadinimas, t. y. rusų kalba surašytoje darbo knygelėje nurodyta, kad „priimti gaisrininku“ (vertimas iš rusų kalbos), o lietuvių kalba surašytoje darbo knygelėje nurodyta, kad pareigos „kovotojas“.

Teisėjų kolegija, patikrinusi bylą teisės taikymo ir įrodymų vertinimo aspektu, sprendė, kad pirmosios instancijos teismas, atmesdamas pareiškėjo skundą dėl įrodymų stokos ir formaliai taikydamas Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo 16 straipsnio 3 dalies 3 punkto nuostatas, neatskleidė bylos esmės, neatsakė į pagrindinį faktinį klausimą, ar pareiškėjo nuo 1985 m. spalio 21 d. iki 1986 m. spalio 26 d. eitos kovotojo pareigos *de facto* (iš tikrųjų) atitiko gaisrininko pareigas. Teisėjų kolegijos vertinimu, siekiant įvertinti, ar pareiškėjo nuo 1985 m. spalio 21 d. iki 1986 m. spalio 26 d. eitos kovotojo pareigos pagal tuometinį teisinį reguliavimą, atliekamas funkcijas ir kompetenciją atitiko gaisrininko pareigas, būtina byloje surinkti įrodymus apie pareiškėjo ginčo laikotarpiu vykdytų funkcijų apimtį. Byloje taip pat reikalinga atlikti pareiškėjo laikotarpiu nuo 1985 m. spalio 21 d. iki 1986 m. spalio 26 d. ir laikotarpiu nuo 1987 m. kovo 14 d., kai pareiškėjas buvo paskirtas į ugniagesio (pareigūno) pareigas, vykdytų funkcijų palyginimą. Be to, teisėjų kolegijos manymu, yra tikslinga kreiptis į Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos tam, jog būtų patvirtintos ar paneigtos bylai reikšmingos aplinkybės.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas, o byla perduota pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2024 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-224-822/2024

Teismo proceso Nr. 3-65-3-00133-2022-0

[Prieiga internete](#)

8. Užsieniečių teisinė padėtis

8.3. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė apsigyventi Lietuvoje

8.3.1. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė laikinai gyventi Lietuvoje

Dėl užsieniečio siekio palikti karo tarnybą Baltarusijos kariuomenėje, jo atleidimo iš tarnybos ir kitų svarbių aplinkybių vertinimo, sprendžiant apie tokio asmens lojalumą Baltarusijos valdžiai

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas, atsakovas) sprendimų, kuriais pareiškėjui atsisakyta išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvoje, buvo panaikintas išduotas leidimas laikinai gyventi Lietuvoje ir buvo uždrausta 30 mėnesių nuo sprendimo priėmimo dienos atvykti į Lietuvos Respubliką, teisėtumo bei pagrįstumo.

Pareiškėjas Departamentui pateikė prašymą pakeisti leidimą laikinai gyventi Lietuvoje, kurį motyvavo tuo, jog yra aukštos profesinės kvalifikacijos darbuotojas. Pildydamas Departamento parengtą klausimyną, pareiškėjas, be kita ko, nurodė, kad nuo 2016 m. birželio 25 d. iki 2020 m. sausio 17 d. tarnavo Baltarusijos kariuomenėje, laipsnis – kapitonas. Departamentui pateiktoje išvadoje VSD nurodė, kad pareiškėjo gyvenimas Lietuvoje kelia grėsmę valstybės saugumui, kadangi pareiškėjas, tarnaudamas Baltarusijos Respublikos kariuomenėje, privalėjo būti lojalus Baltarusijos Respublikai ir palaikyti Baltarusijos

valdžią bei jos vykdomą agresyvią užsienio politiką, kuri kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui. Atitinkamai, atsakovas priėmė byloje ginčytus sprendimus.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė, konstatavęs, kad atsakovo sprendimai yra tinkamai pagrįsti tiek objektyviomis aplinkybėmis, tiek aktualiomis teisės aktų normomis, buvo priimti nepažeidžiant pagrindinių procedūrų bei atitinka VAĮ 10 straipsnio 5 dalies nuostatas, todėl nėra pagrindo jų naikinti.

Įvertinęs ginčytų sprendimų turinį, LVAT sprendė, kad nors pareiškėjo biografijos faktas apie tarnybą Baltarusijos Respublikos kariuomenėje gali būti vertinamas kaip potencialus pavojus Lietuvos saugumui, tačiau vien ši aplinkybė Departamentui nesuteikia teisės neįrodinėti aplinkybių, jog asmuo kelia grėsmę valstybės saugumui, ir negali būti vertinama atsietai nuo kitų su pareiškėju susijusių duomenų. Iš sprendimų turinio negalima vienareikšmiškai spręsti, kad buvo atliktas kompleksinis pareiškėją charakterizuojančių savybių vertinimas. Pareiškėjo karo tarnybos faktas, anot LVAT, nebuvo įvertintas kitų jo individualiai situacijai aktualių aplinkybių kontekste – to, jog pareiškėjas siekė palikti karo tarnybą, jo atleidimo iš tarnybos ir kitų svarbių aplinkybių.

Byloje nustatyta, kad 2020 m. rugsėjo 30 d. pareiškėjas pateikė prašymą atleisti iš karo tarnybos dėl jo politinių įsitikinimų ir nepritario prezidento rinkimų rezultatų klastojimui, tačiau šis prašymas nebuvo patenkintas, o 2020 m. lapkričio 12 d. pareiškėjas iš karo tarnybos buvo atleistas už sisteminius kontrakto pažeidimus. Pareiškėjas taip pat nurodė, kad prie skundo pridėtame garso įrašė aiškiai girdisi, kaip pareiškėjui pasakoma, kad jis neturėtų pasitraukti iš karo tarnybos, kadangi tarnauti liko vos devyni mėnesiai, o paskui pareiškėjui grasinama, jog jeigu iš tarnybos pasitrauks nedelsiant, teks sumokėti didelę pinigų sumą, nes jis neišstarnavo viso penkerių metų laikotarpio; tame pačiame garso įrašė aiškiai girdisi ir pareiškėjo pozicija, kurią jis drąsiai išsako, nurodydamas, kad nori pasitraukti, kadangi nepitaria Baltarusijos vykdomai politikai. LVAT pastebėjo, kad jokių nurodytų aplinkybių bei jų įtakos ginčytų sprendimų teisėtumui ir pagrįstumui pirmosios instancijos teismas nevertino.

Be to, atkreiptas dėmesys, jog pareiškėjas skunde akcentavo, kad net kelis kartus buvo susitikęs su VSD pareigūnais, kurie jam padėjo už suteiktą informaciją. Šių aplinkybių VSD, esantis trečiuoju suinteresuotu asmeniu byloje, atsiliepime nei patvirtino, nei paneigė, o pirmosios instancijos teismas nesiėmė jokių priemonių, kad išsiaiškintų pakankamai detaliai aprašytas pareiškėjo susitikimo ir bendradarbiavimo su minėtais pareigūnais aplinkybes, taip pat nenurodė ir nepagrindė, kad to daryti konkrečiu atveju nebuvo tikslinga ar įmanoma, nesiaiškino ir to, kokio pobūdžio informacija, už kurią buvo siūlomas atlygis, VSD buvo suteikta ir kaip tai galėtų patvirtinti ar paneigti pareiškėjo lojalumą Baltarusijos valdžiai.

Pareiškėjo apeliacinis skundas patenkintas, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas, pareiškėjo skundas patenkintas, atsakovo sprendimai panaikinti.

2024 m. birželio 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1542-492/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-08167-2023-2

[Prieiga internete](#)

Dėl kompetentingų institucijų pareigos pateikti duomenis, leidžiančius nustatyti, jog užsienietis įtariamas padaręs sunkų nusikaltimą, kai tokia aplinkybe grindžiama užsieniečio keliamą grėsmę viešajai tvarkai

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas, atsakovas) sprendimo, kuriuo atsisakyta pakeisti pareiškėjui leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, pagrįstumas ir teisėtumas. Pareiškėjui buvo išduotas leidimas laikinai gyventi darbo Bendrovėje pagrindu ir pareiškėjas atsakovui pateikė prašymą pakeisti šį leidimą, nes iki tol Bendrovėje vykdęs direktoriaus pareigas, dabar ketino dirbti suvirintoju, tačiau byloje ginčytu sprendimu atsakovas nusprendė prašymo netenkinti.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą dėl ginčyto sprendimo panaikinimo, padaręs išvadą, jog pareiškėjas yra įtariamas padaręs sunkų nusikaltimą (dėl neatsargumo pažeidęs darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, dėl ko įvyko nelaimingas atsitikimas darbe, sukėlęs žmogaus mirtį), todėl pagrįstai ir teisėtai nuspręsta dėl jo keliamos grėsmės viešajai tvarkai ir visuomenei, o Bendrovė yra bausta už leidimą dirbti nelegalų darbą, taip pat turi mokestinę nepriemoką VMI.

Spręsdamas dėl pareiškėjo keliamos grėsmės viešajai tvarkai, kaip ginčyto sprendimo pirmojo faktinio pagrindo, LVAT atkreipė dėmesį į tai, jog atsakovas ir Policijos departamentas nustatė ir bylos nagrinėjimo teisme

metu paaiškino, kad pareiškėjas yra įtariamas sunkaus nusikaltimo padarymu, o pagal Aprašo² 12.4 punktą, kuriuo atsakovui teiktoje išvadoje vadovavosi Policijos departamentas, užsienietis kelia grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenei, jei be kita ko nustatoma, kad jis įtariamas padaręs sunkų ar labai sunkų nusikaltimą.

Šiame kontekste LVAT pažymėjo, kad pagal BK 11 straipsnio 5 dalį sunkus nusikaltimas yra tyčinis nusikaltimas, už kurį baudžiamajame įstatyme numatyta didžiausia bausmė viršija šešerius metus laisvės atėmimo, bet neviršija dešimties metų laisvės atėmimo. Tačiau Policijos departamento išvadoje ir atsakovo sprendime nurodyta, kad pareiškėjas buvo įtariamas pagal BK 176 straipsnio 1 dalį dėl neatsargumo. Tokiomis aplinkybėmis LVAT akcentavo, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškinęs, jog BK 176 straipsnyje nurodytas nusikaltimas paprastai yra padaromas neatsargia kaltės forma (nusikalstamas pasitikėjimas arba nusikalstamas nerūpestingumas); tik tuomet, kai BK 176 straipsnio 1 dalyje nurodyta nusikalstama veika padaroma tyčia, šis nusikaltimas, vadovaujantis BK 11 straipsnio 5 dalimi, yra priskiriamas prie sunkių nusikaltimų. Atitinkamai, LVAT sprendė, kad atsakovas sprendime nenurodė reikšmingų duomenų, kurie leistų nustatyti, jog pareiškėjas įtariamas padaręs sunkų nusikaltimą. Atsakovui nepagrindus, dėl ko pareiškėjo elgesys vien dėl jo galbūt padarytos (bylos duomenimis – neatsargios) veikos kelia tikrą ir pakankamai rimtą pavojų, kenkiantį vienam iš pagrindinių visuomenės interesų, LVAT vertinimu, šiuo konkrečiu atveju nebuvo pagrindo išvadai, jog pareiškėjui turėjo būti atsakyta pakeisti leidimą gyventi tuo pagrindu, kad jis gali kelti (kelia) grėsmę viešajai tvarkai.

Vis dėlto kitų ginčyto sprendimo pagrindų aspektu LVAT pažymėjo, kad pareiškėjas nekvestionavo pirmosios instancijos teismo išvadų dėl šių pagrindų nustatymo pagrįstumo ir teisėtumo ir nepateikė šiuo aspektu teisiškai pagrįstų argumentų. Atitinkamai, LVAT pritarė minėtoms pirmosios instancijos teismo išvadoms bei skųstame sprendime išdėstytiems motyvams. Taigi, pripažinus ginčyto sprendimo pirmąjį pagrindą nepagrįstu, anot LVAT, ši išvada nekeičia bylos galutinės išvados, t. y. jog pareiškėjui pagrįstai ir teisėtai atsakyta pakeisti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, todėl ginčytas sprendimas yra pripažintinas pagrįstu ir teisėtu, nes jis kartu buvo grindžiamas ir kitais pagrindais, kurie byloje nebuvo nuginčyti.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmetas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2024 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1639-520/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-09220-2023-3

[Prieiga internete](#)

8.3.2. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė nuolat gyventi Lietuvoje

Dėl ilgalaikio gyventojų statusą turinčių trečiosios šalies piliečių, gimusių Lietuvoje ir gyvenusių joje didžiąją gyvenimo dalį, statuso, grėsmės Lietuvos nacionaliniam saugumui vertinimo ir privataus gyvenimo apsaugos

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos sprendimų, kuriais pareiškėjui, trečiosios šalies piliečiui, gimusiam Lietuvoje ir gyvenusiam joje didžiąją gyvenimo dalį, panaikintas leidimas nuolat gyventi, konstatavus, kad jo gyvenimas Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę valstybės saugumui, ir nurodyta grįžti į užsienio valstybę (toliau – Sprendimai). Šie Sprendimai buvo priimti po to, kai pareiškėjas užpildė Migracijos departamento Klausimyną ir, atsakydamas į Klausimyno 10 klausimą (Ar pritariate Rusijos Federacijos vykdomiems kariniams veiksams Ukrainos teritorijoje? Prašome pažymėti savo atsakymą pasirenkant iš dviejų variantų taip ar ne) jis pažymėjo atsakymo variantą „taip“, o atsakydamas į 11 klausimą (Jūsų nuomone, kam legitimiai (teisėtai) priklauso Krymas? Prašome pažymėti savo atsakymą pasirenkant iš dviejų variantų Ukrainai ar Rusijos Federacijai), jis pažymėjo, kad Krymas priklauso Rusijos Federacijai.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė, konstatavęs, kad atsakovas, priimdamas Sprendimus, tinkamai pritaikė teisės aktų nuostatas, išanalizavo ginčo faktines aplinkybes, todėl Sprendimai yra teisėti ir pagrįsti, jų naikinti nėra teisinio pagrindo.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad ilgalaikio gyventojų statusą įgijusiems užsieniečiams suteikiama didesnė teisinė apsauga, sprendžiant dėl leidimo nuolat gyventi panaikinimo, nei tokio statuso neturintiems

---

² Duomenų apie užsienietį tikrinimo, siekiant nustatyti, ar užsienietis kelia grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenei, išvados dėl grėsmės viešajai tvarkai ar visuomenei rengimo ir konsultacijos dėl vizos išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos policijos generalinio komisaro 2015 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. 5-V-758.

užsieniečiams. O trečiosios šalies piliečiai, kurie ne tik įgijo ilgalaikio gyventojų statusą, bet ir yra gimę Lietuvoje bei gyvenę čia didžiąją gyvenimo dalį, gali būti pripažįstami turintys dar stipresnį statusą nei tiesiog ilgalaikio gyventojų statusą turintys užsieniečiai. Ši aplinkybė turi būti patvirtinama tvirta užsieniečio integracija Lietuvoje, esant itin glaudiems asmeniniams ryšiams su Lietuva. Tačiau net ir trečiosios šalies piliečiams, gimusiems Lietuvoje ir gyvenusiems joje didžiąją gyvenimo dalį, nesuteikiama absoliuti apsauga nuo išsiuntimo. Reali ir pakankamai rimta grėsmė valstybės saugumui gali lemti leidimo nuolat gyventi tokiam asmeniui panaikinimą ir išsiuntimą iš šalies. Sprendžiant dėl leidimo nuolat gyventi ilgalaikio gyventojų statusą įgijusiam užsieniečiui, gimusiam Lietuvoje ir gyvenusiam joje didžiąją gyvenimo dalį, panaikinimo, taikomas griežtas proporcingumo reikalavimas, leidžiantis užtikrinti subalansuotą santykį tarp siekiamo bendrojo intereso tikslo, t. y. nacionalinio saugumo apsaugos, ir tam tikros asmens teisės ribojimo, kurį nulemtų leidimo nuolat gyventi panaikinimas. Šiame kontekste kyla poreikis atsižvelgti į Sąjungos teisėje garantuojamas pagrindines teises, be kita ko, teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, garantuojamą Konvencijos 8 straipsnyje. Migracijos departamentas turi vertinti kiekvieną individualią situaciją ir spręsti, ar užsieniečiui ketinamais taikyti apribojimais nebus pažeistas minėtas proporcingumo principas.

Išplėstinė teisėjų kolegija pabrėžė, jog tikroji trečiosios šalies piliečio, gimusio Lietuvoje ir gyvenusio joje didžiąją gyvenimo dalį, pozicija dėl Rusijos vykdomos karinės agresijos prieš Ukrainą (įskaitant Krymo priklausomybę) yra itin svarbus kriterijus, sprendžiant dėl tokio asmens keliamos grėsmės nacionaliniam valstybės saugumui, tačiau negali lemti automatinio realios ir pakankamai rimtos grėsmės valstybės saugumui konstatavimo. Tokiai grėsmei nustatyti reikalingas išsamus individualus kompleksinis asmeni charakterizuojančių savybių ir faktinių aplinkybių vertinimas (šeiminė ir socialinė padėtis, integravimasis, gyvenimo Lietuvoje trukmė, socialiniai, ekonominiai ryšiai ir kt.), įskaitant asmens buvusius ir esamus ryšius su kilmės valstybe (asmens eitos pareigos valstybės struktūrose, tęsiama aktyvi režimus palaikanti veikla, aplinkybė, ar asmuo vyksta į pilietybės valstybę, ir kt.).

LVAT nurodė, jog neindividualizuotas VSD raštas, kuriame pateikiamas bendro pobūdžio siūlymas Migracijos departamentui priimant sprendimus dėl užsieniečių, teigiamai atsakiusių į Klausimyno 10 klausimą ir (arba) į 11 klausimą nurodžiusių, kad Krymas priklauso Rusijos Federacijai, nesiūsti papildomai vertinti VSD bei kad minėti atsakymai reiškia, jog užsieniečiai yra lojalūs Rusijos režimui ir gali būti išnaudotas Rusijos valstybės institucijų ir (ar) žvalgybos tarnybų, vykdant veiklą, nukreiptą prieš Lietuvos nacionalinio saugumo interesus, negali būti prilyginamas įstatyme nustatyta VSD išvadai, kuri turi būti skirta tam konkrečiam asmeniui.

Pabrėžta, kad tokiais atvejais, kaip nagrinėjamoje byloje, kai asmuo gimė ir didžiąją gyvenimo dalį pragyveno Lietuvoje, t. y. tikėtina, egzistuojant stipriam ryšiui su Lietuva, tvirtai integracijai Lietuvoje, VSD turėtų atlikti ypatingai kruopštų asmens tyrimą, o teikiama individualizuota išvada dėl tokio asmens grėsmės nacionaliniam saugumui įvertinimo turėtų būti itin išsami, sudaranti galimybę daryti pagrįstą išvadą, ar asmuo, dėl kurio leidimo nuolat gyventi yra sprendžiama, kelia realią ir pakankamai rimtą grėsmę valstybės saugumui. VSD tyrimas turėtų atskleisti tokius svarbius duomenis apie asmenį, kaip asmens buvę ir esami ryšiai su kilmės valstybe (asmens eitos pareigos valstybės struktūrose, tęsiama aktyvi režimus palaikanti veikla, su asmens vykimu į kilmės valstybę susijusios aplinkybės, aktyvus saitų su kilmės valstybe palaikymas ir kt.), bei kitą individualiam atvejui reikšmingą informaciją (pvz., su pilietybės (ne)išdavimu susiję aspektai). VSD nepateikus išsamios individualizuotos išvados apie ilgalaikio gyventojų statusą įgijusį trečiosios šalies pilietį, gimusį ir didžiąją gyvenimo dalį pragyvenusį Lietuvoje, Migracijos departamentas turi pareigą pakartotinai kreiptis į VSD dėl tokios išvados pateikimo.

Šioje byloje nustatyta, kad VSD neatliko pareiškėjo grėsmės nacionaliniam saugumui vertinimo, o Migracijos departamentas nesikreipė į VSD dėl individualaus pareiškėjo grėsmės vertinimo ir, darydamas išvadą apie pareiškėjo keliamą grėsmę valstybės saugumui bei priimdamas sprendimą panaikinti pareiškėjo leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, vadovavosi bendro pobūdžio VSD raštu, neidentifikuojančiu individualios pareiškėjo situacijos grėsmės nacionaliniam saugumui aspektu.

Dėl galimybės remtis Konvencijos 8 straipsnio garantuojama privataus gyvenimo apsauga, LVAT nurodė, jog EŽTT praktikoje, siekiant nustatyti užsieniečio socialinės integracijos tvirtumą, atsižvelgiama į įvairius kriterijus, tokius, kaip: istorinis tarptautinis kontekstas, ypatinga trečiosios šalies piliečių, gimusių priimančiojoje šalyje arba persikėlusių ten ankstyvoje vaikystėje, padėtis, dalyvavimas darbo rinkoje, išsilavinimas, kalbinė integracija, socialiniai ryšiai su artimaisiais, apsisprendimas turėti trečiosios šalies pilietybę. Remiantis LVAT praktika, gali būti atsižvelgiama ir į tokias aplinkybes, kaip: gyvenimo Lietuvoje trukmė, asmens amžius ir sveikata, pateiktas prašymas suteikti pilietybę ir aktyvus ryšių su kilmės valstybe nutraukimas, Lietuvos mokamos pensijos gavimas, nuosavybės teise Lietuvoje turimas nekilnojamas turtas.

Šiuo atveju nustatyta, kad Migracijos departamentas neatliko išsamaus pareiškėjo privataus gyvenimo aplinkybių vertinimo.

Be to, nagrinėtu atveju susiklostė tokia teisinė situacija, kad atsakovas Migracijos departamentas priimdamas sprendimą, kuriuo pareiškėjui panaikintas leidimas nuolat gyventi, panaikino jau nebegaliojantį pareiškėjui išduotą leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje ir neišnagrinėjo pareiškėjo paduoto prašymo dėl šio leidimo pakeitimo Įstatymo 53 straipsnio 2 dalies 3 punkto pagrindu.

Atsižvelgus į tai, kad nagrinėtu atveju VSD neatliko išsamaus ir visapusiško pareiškėjo grėsmės valstybės saugumui tyrimo, Migracijos departamentas neatliko kompleksinio informacijos, susijusios su pareiškėju, vertinimo ir neišnagrinėjo pareiškėjo prašymo dėl leidimo nuolat gyventi pakeitimo, konstatuota, kad atsakovo Sprendimai negali būti pripažinti teisėtais ir pagrįstais, todėl yra naikintini.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas, kuriuo pareiškėjo apskūsti Sprendimai panaikinti ir Migracijos departamentas įpareigotas pareiškėjo prašymą pakeisti leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje išnagrinėti iš naujo.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. birželio 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1304-968/2024 Teisminio proceso Nr. 3-61-3-09221-2023-4

[Prieiga internete](#)

8.6. Užsieniečių išvykimas iš Lietuvos Respublikos

8.6.3. Užsieniečių išsiuntimas

Dėl Migracijos departamento pareigos nustatyti ir vertinti aplinkybes, susijusias su ilgalaikiu neteisėtu gyvenimu Lietuvos Respublikoje, taip pat užsienietės aktyvias pastangas įteisinti buvimą šalyje

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas, atsakovas) sprendimo išsiųsti pareiškėją iš Lietuvos Respublikos, uždrausti jai atvykti į Lietuvos Respubliką nuo išsiuntimo dienos iki 12 mėn. bei įtraukti į Šengeno informacinę sistemą perspėjimą dėl draudimo atvykti ir apsigyventi nuo išsiuntimo dienos iki 12 mėn., teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas tenkino pareiškėjos skundą, konstatavęs, kad byloje nėra duomenų apie tai, kad pareiškėjos atžvilgiu būtų priimtas sprendimas grąžinti ją į kilmės šalį ar nustatytas įpareigojimas išvykti bei konkretus terminas, per kurį ji turi išvykti, todėl nėra pagrindo konstatuoti, kad pareiškėja neįvykdė įpareigojimo išvykti iš Lietuvos Respublikos, savanoriškai neišvyko iš Lietuvos Respublikos per sprendime grąžinti ją į užsienio valstybę nustatytą terminą ar UTPJ 127 straipsnio 32 dalyje nurodytu pagrindu pratęstą terminą. Taip pat nėra duomenų, kad pareiškėjos gyvenimas Lietuvoje keltų grėsmę valstybės saugumui ar viešajai tvarkai. Teismo vertinimu, atsakovas neįvertino per 25 metus susiformavusių pareiškėjos socialinių ryšių su Lietuvoje gyvenančiais asmenimis bei pasekmių, kurios kiltų išsiuntus pareiškėją.

Atsakovas pateikė apeliacinį skundą, kuriame teigia, jog iš visų aplinkybių matyti, kad pareiškėja nesutinka savanoriškai grįžti į kilmės valstybę, ji atvyko į Lietuvą neteisėtai 1998 m. ir tik 2023 m. kovo 23 d. pateikė prieglobsčio prašymą. Kai LVAT dėl atsakovo sprendimo nesuteikti pareiškėjai prieglobsčio atmetė jos apeliacinį skundą, Departamentui ji pateikė prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi, o tai, atsakovo supratimu, rodo ne geranorišką bendradarbiavimą, o piktnaudžiavimą prieglobsčio ir migracijos procedūromis. Be to, pareiškėja neturinti šeiminių ryšių Lietuvos Respublikoje.

Atsižvelgęs į tai, kad šioje byloje ginčytas sprendimas nebuvo grindžiamas argumentais, susijusiais su pareiškėjos integracija, socialiniais bei ekonominiais ryšiais, LVAT nevertino šių aplinkybių ir dėl jų plačiau nepasisakė. Kitais aspektais LVAT pritarė pirmosios instancijos teismo pozicijai, papildomai nurodydamas, kad bylos duomenys patvirtino, jog pareiškėja aktyviai siekė įteisinti savo buvimą Lietuvos Respublikoje (2023 m. kovo 23 d. pateikė prašymą suteikti prieglobstį, 2023 m. lapkričio 27 d. pateikė prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje), tačiau atsakovas Sprendime tinkamai neįvertino šių aplinkybių, taip pat nenustatė ir iš esmės nevertino aplinkybių, susijusių su pareiškėjos gyvenimu Lietuvoje laikotarpiu nuo 1998 m., kaip tai numato UTPJ 128 straipsnio 1 dalies 1–3 punktai. Taip pat atkreiptas dėmesys į tai, kad iš Lietuvos teismų informacinės sistemos Liteko duomenų matyti, kad Regionų administracinio teismo Vilniaus rūmai 2024 m. birželio 14 d. sprendimu visiškai patenkino kitą pareiškėjos skundą ir panaikino Departamento sprendimą atsakyti priimti pareiškėjos prašymą dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje bei įpareigojo atsakovą tokį pareiškėjos prašymą spręsti iš naujo.

Atsakovo apeliacinis skundas atmetas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2024 m. birželio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1757-789/2024

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00377-2024-8

[Prieiga internete](#)

8.6.4. Draudimas atvykti

Dėl kompetentingų institucijų pareigos sistemiškai ir visapusiškai įvertinti šeimos užsieniečio aplinkybes bei atitinkamai pagrįsti sprendimą dėl draudimo tokiam užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas, atsakovas) sprendimo, kuriuo pareiškėjui uždrausta atvykti į Lietuvos Respubliką nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėnesių (2,5 metų) ir nuspręsta įtraukti į Šengeno informacinę sistemą perspėjimą dėl draudimo pareiškėjui atvykti ir apsigyventi nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėnesių, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė, konstatavęs, kad dėl pareiškėjo grėsmės valstybės saugumui bei Departamento išvadų šiuo aspektu jau yra pasisakyta įsiteisėjusiame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendime, o atsakovo sprendimas tiek dėl uždraudimo atvykti į Lietuvos Respubliką, tiek dėl įtraukimo į Šengeno informacinę sistemą yra proporcingas, todėl teisėtas ir pagrįstas.

LVAT su tokiomis išvadomis nesutiko, pažymėdamas, kad atsakovas turi visapusiškai įvertinti aplinkybes, kurios jam žinomos apie pareiškėją, ir tik jas sistemiškai įvertinęs gali priimti sprendimą uždrausti užsieniečiui atvykti į šalį, kuris turi būti argumentuotas bei motyvuotas ir proporcingas. Pastebėta, kad Departamento sprendime tebuvo nurodyta informacija apie metus, nuo kurių pareiškėjas deklaruoja savo gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje, paskutinė pareiškėjo deklaruota gyvenamoji vieta, pirmojo leidimo nuolat gyventi išdavimo metai, pateikto prašymo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo natūralizacijos tvarka data, sutuoktinės bei pareiškėjo vaikų duomenys (gimimo datos ir deklaruotos gyvenamosios vietos), taip pat deklaratyviai konstatuota, kad nei pareiškėjo asmeninis interesas, nei jo Lietuvoje pragyventas laikotarpis negali būti pripažįstamas prioritetiniu ir labiau reikšmingu nei Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo užtikrinimas. Sprendime nevertintas pareiškėjo šeiminių ryšių stiprumas su Lietuva, pastangos integruotis į Lietuvos visuomenę, nebuvo pasisakyta dėl kitų pareiškėjo privataus gyvenimo aspektų (gyvenimo Lietuvoje trukmės, pateikto prašymo suteikti pilietybę), neatsižvelgta į aplinkybę, jog visi pareiškėjo šeimos nariai yra Lietuvos Respublikos piliečiai, vienas kurių – nepilnametis, ir / ar jų visų socialinių ir ekonominių interesų centras yra Lietuvoje. Šiame kontekste LVAT atkreipė dėmesį, kad pagal konstitucinę jurisprudenciją piliečio buvimas savo šalyje visada yra teisėtas, todėl tokia aplinkybė (be kita ko, nepilnamečio vaiko gyvenamoji vieta) yra reikšminga ir priimant sprendimą uždrausti užsieniečiui atvykti į šalį, kurioje yra jo vaiko gyvenamoji vieta. Neatlikus tinkamo tyrimo anksčiau paminėtais aspektais, negalima spręsti, ar iš tiesų pareiškėjui taikomas apribojimas – draudimas atvykti į Lietuvos Respubliką nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėnesių – yra proporcingas šioje individualioje situacijoje.

Be to, LVAT vertinimu, Departamento sprendime nebuvo motyvų ir dėl įvesto perspėjimo į Šengeno informacinę sistemą proporcingumo, pagrįsto individualiu vertinimu, kuris apimtų trečiosios šalies piliečio asmeninių aplinkybių vertinimą bei draudimo atvykti ir apsigyventi padarinius. Šiame kontekste pastebėta, kad motyvų, pagrindžiančių konkretaus atvejo atitiktį aptartiems kriterijams, stokojančys Departamento sprendimai LVAT praktikoje pripažįstami neatitinkančiais VAJ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų.

Pareiškėjo apeliacinis skundas patenkintas, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas, pareiškėjo skundas patenkintas, atsakovo sprendimas panaikintas.

2024 m. birželio 12 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1566-502/2024

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-09957-2023-0

[Prieiga internete](#)

11. Konkurencija

11.9. Kiti su konkurencija susiję klausimai

Dėl pripažinimo pareiškimą dėl padaryto konkurencijos pažeidimo pateikusio ūkio subjekto teisės apskųsti Konkurencijos tarybos nutarimą

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo pareiškėjui skirta bauda, teisėtumo ir pagrįstumo. Konkurencijos taryba baudas skyrė 5 ūkio subjektams (tarp jų ir pareiškėjui), kadangi dalyvaudami viešuosiuose pirkimuose jie sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą dėl tarpusavio veiksmų derinimo ir suderintų komercinių pasiūlymų, įskaitant kainą, pateikimo. Kadangi visi susitarimo dalyviai Konkurencijos tarybai pateikė rašytinius pripažinimo pareiškimus, kuriais pripažino pažeidimą ir numatytą baudą, visiems jiems pagal šią lengvinančią aplinkybę bauda sumažinta 15 proc. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad pareiškėjas pripažino nutarime nustatytą pažeidimą ir jo neginčija, o kiti ūkio subjektai nutarimo neskundė, todėl nutarimo dalys dėl pažeidimo ir finansinių sankcijų kitiems ūkio subjektams skyrimo yra įsiteisėjusios.

LVAT teisėjų kolegija nusprendė, kad pareiškėjo argumentai, jog kiti ūkio subjektai turėjo būti įvertinti kaip atlikę kitokį vaidmenį pažeidimo padaryme, nėra teisiškai reikšmingi sprendžiant dėl pareiškėjui paskirtos baudos individualizavimo, nes kitų ūkio subjektų situacijos pervertinimas neturėtų įtakos pareiškėjo situacijai. Pareiškėjas teigė, kad turėjo būti pripažintas pasyvus jo vaidmuo pažeidimo padaryme, tačiau siekdamas įrodyti baudos dydžio nepagrįstumą jis turi pateikti duomenų, pagrindžiančių, jog Konkurencijos taryba, nustatydamas baudos dydį, netinkamai pasinaudojo savo diskrecija ar pažeidė VAĮ nuostatas.

Nors Konkurencijos taryba teigė, kad administracinę bylą apskritai reikia nutraukti, nes pareiškėjui pateikus pripažinimo pareiškimą nutarimo nebuvo pagrindo skųsti, LVAT teisėjų kolegija, remdamasi Europos Sąjungos teisminių institucijų formuojama praktika, paaiškino, kad pripažinimo pareiškimą pateikęs ūkio subjektas, esantis nepatenkintas dėl nustatytos baudos dydžio (jo sumažinimo), gali skųsti pripažinimo pareiškimo pagrindu priimtą Konkurencijos tarybos nutarimą. Taigi supaprastinta procedūra neatima teisės į gynybą ir galimybės skųsti sprendimo dalį dėl baudos dydžio apskaičiavimo.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2024 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-83-822/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00281-2022-0

[Prieiga internete](#)

14. Aplinkos apsauga

14.5. Kultūros paveldo apsauga

Dėl teisinės apsaugos netaikymo nekilnojamųjų kultūros vertybių objektams, kuriuose vaizduojami Vokietijos nacionalsocialistų partijos ar SSRS komunistų partijos narių atvaizdai

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas dėl Kultūros paveldo departamento Pirmosios nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2021 m. rugpjūčio 24 d. akto, kuriuo nutarta, kad Petro Cvirkos paminklui, kaip nekilnojamai vertybei, netaikoma teisinė apsauga, (toliau – Aktas) ir Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2021 m. rugsėjo 15 d. sprendimo, kuriuo Vilniaus miesto savivaldybės administracija įpareigota imantis paminklo nukėlimo veiksmų parengti planą dėl skvero laikinosios vizijos ir tęsti diskusijas su visuomene, įtraukiant ekspertus, dėl ilgalaikio viso komplekso sutvarkymo, (toliau – Sprendimas) teisėtumo ir pagrįstumo.

Priimant ginčytą Aktą vadovautasi Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2021 m. liepos 12 d. įsakymo Nr. JV-876 „Dėl kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. JV-150 „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Aprašas) 10.4 papunkčiu, pagal kurį sprendžiant dėl teisinės apsaugos reikalingumo nevertinami objektai (išskyrus neveikiančias kapines, kapus, palaikų laidojimo ar užkasimo vietas), kuriuose vaizduojama arba kurių sudedamoji dalis yra už okupacinių režimų vykdytas Lietuvos gyventojų represijas atsakingų Vokietijos nacionalsocialistų partijos ar SSRS komunistų partijos vadovų, narių ar kitų asmenų atvaizdai. Atsižvelgta į Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro išvadą, kad Petras Cvirka savo politinėje-visuomeninėje veikloje aktyviai kolaboravo su okupacinės sovietinės valdžios struktūromis, o jo kolaboravimas sukėlė didelių ir žalingų pasekmių Lietuvos valstybės ir jos piliečių likimui.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė, konstatavęs, kad nėra teisinio pagrindo tenkinti pareiškėjo skundo reikalavimus ir panaikinti skundžiamus Aktą ir Sprendimą.

Pareiškėjas apeliacinį skundą iš esmės grindė argumentais, kad Aprašo 10.4 papunkčiui taikyti būtina nustatyti, kad asmuo yra atsakingas už Lietuvos žmonių represijas, o Akte ir jame nurodytuose šaltiniuose nėra jokių duomenų, argumentų ir motyvų apie tai, kad P. Cvirka kaip nors atsakingas už okupacijos metu taikytas represijas prieš Lietuvos žmones.

Teisėjų kolegija nesutiko su pareiškėjo apeliaciniame skunde nurodytu Aprašo 10.4 papunkčio aiškinimu remiantis lingvistiniu teisės aiškinimo metodu, kad Aprašo 10.4 papunkčiui taikyti dar būtina nustatyti, jog asmuo (nagrinėjamu atveju Petras Cvirka) yra atsakingas už Lietuvos žmonių represijas. LVAT pritarė pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvams, kad pagal Aprašo 10.4 papunkčio formuluotę būtent minimos partijos – Vokietijos nacionalsocialistų partija ar SSRS komunistų partija – yra atsakingos už Lietuvos gyventojų represijas. Taigi tam, kad konkretus objektas dėl teisinės apsaugos reikalingumo nebūtų vertinamas, užtenka to, jog būtų vaizduojami atvaizdai asmenų, kurie buvo minėtų partijų vadovai, nariai, nors patys nebūtinai tiesiogiai vykdė Lietuvos gyventojų represijas ar yra tiesiogiai atsakingi už jas, t. y. Aprašo 10.4 papunkčiui taikyti pakanka vien vaizduojamo asmens narystės vienoje iš minėtų partijų.

Daryta išvada, kad pirmosios instancijos teismas priėjo prie pagrįstos išvados, jog nėra pagrindo naikinti pareiškėjo ginčijamus Aktą ir Sprendimą pareiškėjo skunde nurodytais ar kitais argumentais.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2024 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-340-525/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03156-2021-3

[Prieiga internete](#)

24. Vietos savivalda

Dėl savivaldybės gatvių infrastruktūros standarto ir jį patvirtinančio savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo pripažinimo norminiais teisės aktais

Vyriausybės atstovas kreipėsi į teismą, prašydamas įpareigoti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorių (toliau – Administracijos direktorius) įgyvendinti Teisėkūros pagrindų įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 16 punkto bei 19 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas ir Teisės aktų registre paskelbti Administracijos direktoriaus 2022 m. gegužės 9 d. įsakymą Nr. 30-1315/22 (toliau – Įsakymas) bei jo priedą – Vilniaus miesto savivaldybės gatvių infrastruktūros standartą (toliau – Standartas).

Pirmosios instancijos teismas atmetė Vyriausybės atstovo pareiškimą, nustatęs, kad Įsakymas ir Standartas nėra norminiai administraciniai aktai.

LVAT teisėjų kolegija nustatė, kad Standartas sukuria bendrąsias elgesio taisykles – teisės normas, nustato konkrečius privalomus reikalavimus, kuriuos turi atitikti Vilniaus miesto gatvės, parkavimo vietos, šaligatviai, želdiniai, gatvės elementai ir kt. Standartas išdėsto abstraktaus pobūdžio nuostatas, orientuotas į ateitį ir skirtas taikyti ne vieną kartą. LVAT pabrėžė, jog Standartas yra patvirtintas Įsakymu, kurio įgyvendinimą pagal kompetenciją pavesta kontroliuoti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos vyriausiajam inžinieriui. Įsakyme nėra nuostatų apie Standarto rekomendacinę galią ar savanorišką jo laikymąsi. Įsakymą ir Standartą priėmė Administracijos direktorius, turintis teisę leisti norminius teisės aktus. Įsakymui ir juo patvirtintam Standartui yra būdingas visuotinio privalomumo pobūdis, jame reguliuojami santykiai apima ne vidaus administravimą, o Vilniaus gatvių projektavimą Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje, planavimą ir projektų įgyvendinimą Vilniuje, kokybinius gatvių infrastruktūros reikalavimus ir t. t. Šiomis aplinkybėmis LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad Įsakymas ir Standartas yra norminiai teisės aktai, kurie nėra paskelbti Teisės aktų registre.

LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, tai, kad Standartas turi ir norminiams teisės aktams nebūdingų charakteristikų (tekstinė Standarto išraiška tam tikrais atvejais neatitinka norminiams teisės aktams keliamų reikalavimų, vartojama nevalstybinė kalba, pateikiami kai kurie turinio elementai, vaizdinė išraiška; taip pat yra rekomendacinio pobūdžio nuostatų, Aiškinamajame rašte yra prieštarų nuostatų), gali būti vertinama kaip norminio teisės akto trūkumai, tačiau Standartas ir su šiais trūkumais iš esmės yra norminis teisės aktas. LVAT teisėjų kolegija netyrė ir nepasisakė dėl to, ar nurodyti trūkumai daro Įsakymą ir Standartą neteisėtais, nes ši aplinkybė analizuotina tiriant norminio teisės akto teisėtumą, o tai nebuvo šios administracinės bylos dalykas.

Įvertinęs byloje nustatytas aplinkybes, LVAT konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas, nors ir netinkamais motyvais, pagrįstai atsisakė tenkinti Vyriausybės atstovo pareiškimą, todėl atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą.

2024 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-924-1047/2024
Teismo proceso Nr. 3-61-3-07111-2022-9

[Prieiga internete](#)

26. Asmens duomenų teisinė apsauga

Dėl fizinio asmens gyvenamosios vietos adreso paviešinimo, skelbiant informaciją apie išduotų leidimų gaminti elektros energiją turėtojus

Pareiškėjas Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) kreipėsi į teismą su skundu dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (toliau – Inspekcija) sprendimo (toliau – Sprendimas) dalies, kuria pripažinta pagrįsta trečiojo suinteresuoto asmens M. T. skundo dalis dėl jo gyvenamosios vietos adreso paviešinimo ir Tarybai pareikštas papeikimas bei duoti nurodymai.

Pareiškėjas Taryba tvarkė M. T. asmens duomenis Tarybos interneto svetainėje, siekdamas paskelbti informaciją apie išduotų leidimų gaminti elektros energiją turėtojus.

Pirmosios instancijos teismas skundžiamu sprendimu iš dalies tenkino Tarybos skundą ir panaikino Inspekcijos Sprendimo 1 punkto dalį, kuria Tarybai už nustatytą pažeidimą pareikštas papeikimas, vertindamas, jog paskirta nuobauda yra per griežta ir šiuo atveju atsakomybės už BDAR nuostatų nesilaikymą tikslai bus pasiekti apsiribojant nurodymų Tarybai davimu. Kitą Inspekcijos Sprendimo dalį teismas paliko nepakeistą, nes sutiko su Inspekcijos nustatyto BDAR 5 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose įtvirtintų tikslo apribojimo ir duomenų kiekio mažinimo principų pažeidimu.

Pareiškėjas teigė, kad Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829, (toliau – Taisyklės) 41.8.2 papunktyje imperatyviai įtvirtinta, jog apibūdinant teritoriją, kurioje verčiamasi leidimu gaminti elektros energiją reguliuojama veikla, turi būti nurodyta gatvė (jeigu yra), namo numeris (jeigu yra), kaimo, viensėdžio pavadinimas ar miesto, miestelio pavadinimas, savivaldybės pavadinimas <...>, todėl Taryba neturi diskrecijos teisės nuspręsti, kokie duomenys turi būti nurodyti, įvardijant leidimu reguliuojamos veiklos teritoriją.

Dėl šių pareiškėjo teiginių LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad minėtas Taisyklių papunktis reglamentuoja, kokia informacija apie teritoriją turi būti nurodyta leidimuose ir įrašoma Licencijų informacinėje sistemoje, tačiau šiame papunktyje nėra nurodyta, jog tokia pati informacija apie teritoriją turi būti skelbiama ir Tarybos interneto svetainėje, viešinant leidimų / licencijų turėtojus. LVAT atkreipė dėmesį, kad Taisyklių 14.5 papunktyje, kuriame detalizuota Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 20 dalyje įtvirtinta Tarybos pareiga viešai skelbti informaciją apie išduotus leidimus, nėra konkrečiai ir imperatyviai nurodyta, kokie duomenys turi sudaryti „leidimu reguliuojamos veiklos teritoriją“, todėl atmeti kaip nepagrįsti pareiškėjo teiginiai, jog Taisyklės imperatyviai nustato, kokią informaciją Taryba turi nurodyti, viešai skelbdama apie leidimu reguliuojamos veiklos teritoriją, ir dėl to Taryba negali būti atsakinga už asmens duomenų tvarkymą, kuris neatitinka BDAR įtvirtinto duomenų kiekio mažinimo principo.

Teisėjų kolegija konstatavo, kad Taryba, kaip duomenų valdytoja, prieš viešindama informaciją, kurioje yra asmens duomenų, turi skelbtiną informaciją įvertinti duomenų kiekio mažinimo principo aspektu ir pasirinkti tokį duomenų pateikimo būdą, kuris užtikrintų asmens duomenų saugumą. Nagrinėjamu atveju iš byloje pateiktų duomenų matyti, kad Taryba, nuroydama leidimu reguliuojamos veiklos teritoriją, viešai savo interneto svetainėje paskelbė trečiojo suinteresuoto asmens gyvenamosios vietos adresą. Taryba nepagrindė, kad prieš viešai skelbdama trečiojo suinteresuoto asmens gyvenamosios vietos adresą ji atliko vertinimą duomenų kiekio mažinimo principo aspektu ir neįrodė, jog šiuo atveju buvo būtina skelbti fizinio asmens duomenis, nes Taisyklėmis siekiamo tikslo (informuoti visuomenę apie atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti plėtrą) nebuvo įmanoma pasiekti, neskelbiant trečiojo suinteresuoto asmens gyvenamosios vietos adreso. Teisėjų kolegijos nuomone, šiuo atveju trečiojo suinteresuoto asmens gyvenamosios vietos adreso viešas paskelbimas buvo perteklinė priemonė minėtam tikslui pasiekti, todėl toks duomenų tvarkymas negali būti laikomas teisėtu BDAR nuostatų prasme. Inspekcija Sprendime padarė pagrįstą išvadą, kuriai pritarė pirmosios instancijos teismas, kad Taryba, savo interneto svetainėje skelbdama informaciją apie leidimu reguliuojamos veiklos teritoriją, kuri sutampa su trečiojo suinteresuoto asmens gyvenamosios vietos adresu, ir viešai paskelbdama fizinio asmens duomenis (gyvenamosios vietos adresą), pažeidė BDAR 5 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose įtvirtintus tikslo apribojimo ir duomenų kiekio mažinimo principus.

Vertindama Tarybos teiginius, kad Inspekcija, manydama, jog Taisyklėmis nustatytas reglamentavimas neatitinka BDAR reikalavimų, turėjo keiptis į kompetentingą instituciją su siūlymu inicijuoti Taisyklių pakeitimus, suderinant jų nuostatas su BDAR reikalavimais, teisėjų kolegija pažymėjo, kad Taisyklės, kaip norminis administracinis aktas, yra privalomas pareiškėjui, tačiau tai nesudaro pagrindo pareiškėjui savo veikloje nesivadovauti BDAR nuostatomis, kuris yra tiesioginio taikymo aktas ir taip pat privalomas pareiškėjui. Kaip jau buvo minėta, pareiškėjas, tvarkydamas asmens duomenis, privalėjo vadovautis BDAR nuostatomis, *inter alia* BDAR įtvirtintais tikslo apribojimo ir duomenų kiekio mažinimo principais. Šios pareigos nepaneigia ta aplinkybė, kad nacionaliniame norminiame teisės akte (Taisyklėse) nustatytos galbūt BDAR normoms prieštaraujančios vidaus teisės nuostatos. Kitaip tariant, Taisyklėse nustatyta teisė pareiškėjui tvarkyti tam tikrus asmens duomenis nesudaro pagrindo nepaisyti BDAR nuostatų, *inter alia* (be kita ko) asmens duomenų tvarkymo principų. Vien ta aplinkybė, kad toks duomenų tvarkymas yra įtvirtintas nacionaliniame norminiame teisės akte (Taisyklėse), *per se* (pati savaime) nesudaro pagrindo konstatuoti, kad šis asmens duomenų tvarkymas yra teisėtas ir atitinka BDAR įtvirtintus pamatinius asmens duomenų tvarkymo principus. Tokios pozicijos laikomasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuotoje praktikoje (žr. išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-3301-968/2022).

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas galioti nepakeistas, o apeliacinis skundas atmestas.

2024 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-151-822/2024

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01451-2022-0

[Prieiga internete](#)

Dėl sankcijos už asmens duomenų tikslumo principo pažeidimą

Byloje ginčas kilo dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos sprendimo (toliau – Sprendimas), kuriuo pareiškėjui savivaldybės įmonei „Vilniaus atliekų sistemos administratorius“ (toliau – VASA) skirta administracinė bauda už tai, kad jis, tam tikrą laiką generuodamas netikslūs trečiajam suinteresuotam asmeniui G. V. priklausančio nekilnojamojo turto duomenis, neužtikrino duomenų tikslumo ir pažeidė BDAR nuostatas, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas tenkino pareiškėjo VASA skundą iš dalies – pakeitė Sprendimu skirtą baudą į papeikimą, konstatavęs, kad paskirta nuobauda (12 000 Eur bauda) yra neproporcinga, per griežta.

Trečiasis suinteresuotas asmuo, nesutikdamas su pirmosios instancijos teismo sprendimo dalimi, kuria teismas pakeitė Inspekcijos paskirtą baudą į papeikimą, nurodė, kad teismas nepagrįstai susiaurino pažeidimo mastą, vertino aplinkybes ir pareiškėjo įvykdytą pažeidimą tik vieno duomenų subjekto požiūriu ir nepagrįstai sprendė, jog pareiškėjo daugiau nei 3 metus vykdyta asmens duomenų tvarkymo veikla, pažeidžiant BDAR, nesukėlė neigiamų pasekmių. Trečiasis suinteresuotas asmuo nurodė, kad jam pateiktas mokėjimo pranešimas sukėlė jam tiesiogines pasekmes – prievolę atlikti mokėjimus.

LVAT teisėjų kolegija, nesutikdama su tokiu pirmosios instancijos teismo vertinimu, pažymėjo, kad Inspekcija, nustatydamas administracinės baudos dydį, atsižvelgė į visas reikšmingas aplinkybes, laikėsi BDAR nustatytų baudos skyrimo taisyklių.

Inspekcija, skirdama baudą, Sprendime atsižvelgė į šias aplinkybes: nors nagrinėjamu atveju VASA padarytas pažeidimas buvo siejamas tik su pavieniu asmeniu (trečiuoju suinteresuotu asmeniu), tačiau toks pažeidimas galėjo būti padarytas bet kuriam asmeniui tokiomis pačiomis aplinkybėmis dėl VASA netinkamai taikomų techninių ir organizacinių priemonių tvarkant asmens duomenis; VASA veiklos teritorija apima Vilniaus miesto savivaldybės teritoriją, kurioje gyvena daugiau kaip pusė milijono gyventojų, todėl VASA veiksmai, neužtikrinant asmens duomenų tikslumo principo įgyvendinimo, galėjo sukelti dideles finansines pasekmes duomenų subjektams, tai vertinama kaip didelis pavojus asmens teisėms ir laisvėms; pažeidimas buvo padarytas, neįgyvendinant tinkamų techninių ir organizacinių priemonių; pažeidimas buvo padarytas dėl aplaidumo, nes VASA tik 2021 m. sausio 14 d. pasirašė sutartį su UAB „JURIDICON“, kuri turėjo atlikti VASA tvarkomų asmens duomenų teisinio, organizacinio, technologinio audito paslaugas; atlikus auditą asmens duomenų tvarkymo srityje, auditoriai rekomendavo ne tik atnaujinti kai kuriuos dokumentus, tačiau ir parengti daug naujų dokumentų, nors duomenų valdytojai turėjo 2 metų pereinamąjį laikotarpį įsivertinti savo sistemose tvarkomus asmens duomenis ir imtis atitinkamų priemonių, kurios padėtų pasiruošti taikyti BDAR, t. y. savo nuostatas suderinti su BDAR įtvirtintomis nuostatomis; VASA ėmėsi veiksmų, kad įvykdytų teisės aktais numatytas jam prievolės.

Teisėjų kolegija, įvertinusi Sprendime nurodytus argumentus, darė išvadą, kad nagrinėjamu atveju Inspekcija pagrįstai nusprendė, kad administracinė bauda VASA skirtina.

Inspekcija, skirdama 12 000 Eur baudą, vertino VASA biudžeto rodiklius ir nustatė, kad nagrinėjamu atveju bendras aktualus biudžeto pajamų dydis yra 5 501 238,44 Eur, taip pat vertino skiriamos baudos proporcingumą, veiksmingumą, atgrasomąjį poveikį ir pripažino, kad nagrinėjamu atveju skiriama 12 000 Eur bauda yra proporcinga poveikio priemonė siekiant, kad VASA užtikrintų BDAR nuostatų laikymąsi ateityje.

Teisėjų kolegija, įvertinusi pareiškėjo argumentus byloje nustatytų aplinkybių kontekste, iš dalies sutiko su pareiškėjo argumentais, kad šiuo atveju pareiškėjas skubiai ėmėsi įvairių priemonių, kad nustatytas pažeidimas būtų pašalintas, t. y. kad būtų pašalintas prieštaravimas asmens duomenų tikslumo principui ir kad tretieji suinteresuoti asmenys, įskaitant ir trečiąjį suinteresuotą asmenį byloje, nepatirtų dėl to atitinkamų nepatogumų (pvz., 2021 m. vasario 11 d. jis sudarė su VĮ Registrų centru sutartį, kurios pagrindu duomenų atnaujinimas atliekamas automatizuotai ir ne rečiau kaip kartą per savaitę; 2021 m. birželio 1 d. pagal aktualius duomenis parengė atnaujintą mokėjimo pranešimą ir pateikė jį trečiajam suinteresuotam asmeniui). Teisėjų kolegijos vertinimu, šie pareiškėjo veiksmai gali būti vertinami kaip atsakomybę švelninantys veiksniai, į kuriuos atsižvelgtina sprendžiant dėl baudos dydžio.

Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į byloje nustatytų aplinkybių visumą, ginčo santykiams taikytiną teisinį reguliavimą, ESTT praktiką, darė išvadą, kad nagrinėjamu atveju yra pagrindas sumažinti Sprendimu paskirtos administracinės baudos dydį iki 8 000 Eur.

Trečiojo suinteresuoto asmens apeliacinis skundas tenkintas iš dalies, o pirmosios instancijos teismo sprendimas pakeistas, tenkinant pareiškėjo skundą iš dalies ir sumažinant paskirtos administracinės baudos (12 000 Eur) dydį iki 8 000 Eur.

2024 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-160-789/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00861-2022-4

[Prieiga internete](#)

Dėl biometrinių duomenų tvarkymo universitete vykdant nuotolinius atsiskaitymus ekstremaliosios situacijos dėl COVID-19 laikotarpiu teisėtumo

Byloje ginčas kilo dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos sprendimo (toliau – Sprendimas), kuriuo nurodyta Vilniaus universitetui nedelsiant nutraukti studentų biometrinių duomenų tvarkymą siekiant užtikrinti nuotolinių atsiskaitymų sąžiningumą valstybės lygio ekstremaliosios situacijos dėl COVID-19 laikotarpiu, pagrįstumo ir teisėtumo.

Vilniaus universitete „Moodle“ mokymosi sistemoje buvo pradėtas naudoti sąžiningumo užtikrinimo atsiskaitymuose įskiepis „SMOWL“. Įskiepis sudaro laikiną atsiskaitančiojo biometrinių duomenų modelį, kuris naudojamas nustatant atsiskaitančiojo asmens vaizdo pasikeitimus, taip pat, siekiant išvengti galimo pasakinėjimo, stebimas aplinkos triukšmas. Šio asmens duomenų tvarkymo tikslas – užtikrinti nuotolinių atsiskaitymų sąžiningumą valstybės lygio ekstremaliosios situacijos dėl COVID-19 laikotarpiu. Vilniaus universitetas nurodė, jog asmens duomenys šiuo tikslu tvarkomi esant duomenų subjekto sutikimui (BDAR 9 str. 2 d. a p.). Biometrinis veido modelis automatiškai programinės įrangos sunaikinamas po subjekto atsijungimo nuo egzaminavimo aplinkos. Toliau sąžiningumo užtikrinimo tikslu buvo tvarkomi tik vaizdai, kurie automatiškai naikinami pasiekus tvarkymo tikslus (duomenų tvarkymo laikotarpis – 6 mėnesiai po atsiskaitymo). Biometriniai duomenys buvo saugomi tik tiek laiko, kiek reikia atlikti nuotraukų, surinktų egzamino metu ir registracijos nuotraukų palyginimui.

Ginčijamame Sprendime buvo konstatuota, jog biometrinių duomenų tvarkymas iš esmės neatitiko BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtinto teisėtumo principo ir nebuvo proporcingas norimiems tikslams pasiekti.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo Vilniaus universiteto skundą tenkino ir ginčijamą Sprendimą panaikino. Pirmosios instancijos teismas Vilniaus universiteto sprendimą egzaminų metu naudotis „SMOWL“ programine įranga pripažino proporcingu tuo metu visoje šalyje buvusios ekstremaliosios situacijos (dėl COVID-19 pandemijos) kontekste, taip pat sprendė, kad biometrinių duomenų tvarkymas atitiko BDAR 9 straipsnio 2 dalies a ir g punktuose įtvirtintas išimties duomenų tvarkymo sąlygas.

Skundžiamame Sprendime bei apeliaciniame skunde Inspekcija pažymėjo, kad, nors Vilniaus universitete buvo numatyta galimybė laikyti atsiskaitymą kitu nei nuotoliniu būdu naudojant kompiuterizuotą stebėjimą, t. y. kreipiantis į akademinio padalinio vadovą su prašymu nukelti atsiskaitymo laikymą, tai nėra lygiavertė

alternatyva, kadangi taip atsiskaitymas nėra vykdomas tuo pačiu metu su kitais studentais, jis yra nukeliamas, dėl ko studentas neabejotinai patiria nepatogumų. Pasak Inspekcijos, tai reiškia, kad duomenų subjektas neturi realaus pasirinkimo, jaučiasi priverstas sutikti arba patirtų neigiamų pasekmių, jei sutikimo neduotų; tarp universiteto ir studentų yra akivaizdus galios disbalansas.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad, nors santykiams tarp universiteto ir studentų yra būdingas galios disbalansas, nagrinėjamu atveju studentams buvo suteikta veiksminga galimybė pasirinkti, ar leisti tvarkyti savo biometrinius duomenis, dalis studentų pasirinko nesutikti su biometrinių duomenų tvarkymu, o vien tai, jog nesutikusiems su biometrinių duomenų tvarkymu studentams egzamino data buvo nukelta, išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, nesudaro pagrindo išvadai, kad šie studentai galėjo patirti neigiamų pasekmių, kadangi ši aplinkybė *per se* (pati savaime) nelemia prastesnės atsisakysiujų sutikti su savo biometrinių duomenų tvarkymu studentų padėties lyginant su studentais, kurie tokį sutikimą davė. Taigi, Inspekcijai ginčijamame Sprendime nenurodžius aplinkybių, kurios pagrįstų, kad studentai dėl kitos egzamino datos galėjo patirti neigiamas pasekmes, išplėstinė teisėjų kolegija darė išvadą, kad Inspekcija nepagrįstai nusprendė, jog studentų sutikimas, atsižvelgiant į šio konkretaus atvejo aplinkybes, nebuvo duotas laisva valia.

Išplėstinė teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad Vilniaus universitetas biometrinius duomenis – veido atpažinimo modelį – numatė tvarkyti susiklosčius išimtinėms aplinkybėms, t. y. valstybės lygio ekstremaliosios situacijos dėl COVID-19 laikotarpiu. Byloje nebuvo duomenų, kad biometriniai duomenys, vykdant nuotolinius atsiskaitymus, buvo tvarkomi iki valstybės lygio ekstremaliosios situacijos dėl COVID-19 laikotarpio ar jam pasibaigus. Vykdamas nuotolinius atsiskaitymus biometriniai duomenys buvo tvarkomi siekiant užtikrinti sąžiningą studijuojančiųjų konkurenciją bei akademinės etikos reikalavimus. Taigi buvo siekiama užtikrinti studijų tęstinumą visuomenės sveikatos krizės metu. Kaip pažymėjo Vilniaus universitetas, biometriniai duomenys buvo tvarkomi vykdant nuotolinius atsiskaitymus būtent Medicinos fakultete, kur studentų akademinės etikos reikalavimų laikymosi užtikrinimas yra išskirtinės svarbos visuomenei. Be to, tarp šalių nebuvo ginčo dėl to, kad biometriniai duomenys buvo tvarkomi labai trumpą laiką, t. y. biometrinis veido modelis buvo automatinio būdu programinės įrangos sunaikinamas po duomenų subjekto atsijungimo nuo egzaminavimo aplinkos. Vilniaus universitetas poveikio duomenų apsaugai vertinime (toliau – PDAV) nurodė, kad sąžiningos studijuojančiųjų konkurencijos ir akademinės etikos reikalavimai, vykdant atsiskaitymus nuotoliniu būdu, be nuotolinių sąžiningumo užtikrinimo priemonių gali būti įgyvendinami tik organizuojant atsiskaitymus žodžiu. Atsižvelgiant į PDAV nurodytą planuojamą stebėti atsiskaitymo sesijų skaičių (iki 1500), ši alternatyva, išplėstinės teisėjų kolegijos nuomone, nagrinėjamu atveju galėjo būti laikoma pernelyg apsunkinančia studentų egzaminų sesijos vykdymą.

Papildomai pažymėta, jog ginčijamame Sprendime pateikti abstraktus pobūdžio argumentai, kad Inspekcija nenustatė, jog yra neišvengiamai būtina tvarkyti studentų biometrinius duomenis, taip pat nenustatė priežasčių, kodėl norimas tikslas negali būti pasiekiamas mažiau privatumą ribojančiomis priemonėmis, nėra susiję su šio konkretaus atvejo aplinkybėmis ir nėra pakankami, kad pagrįstų, jog PDAV pateiktas proporcingumo vertinimas yra netinkamas.

Atsižvelgdama į išdėstytas aplinkybes, išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad biometrinių duomenų tvarkymas, dėl kurio priimtas ginčijamas Sprendimas, gali būti laikomas proporcingu (tinkamu ir būtinu) susiklosčiusių išimtinių aplinkybių, t. y. ekstremaliosios situacijos dėl COVID-19 pandemijos, kontekste.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas, atsižvelgiant į apžvelgiamoje nutartyje išdėstytus motyvus, o atsakovo apeliacinis skundas atmestas.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. birželio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-41-525/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02267-2021-5

[Prieiga internete](#)

32. Viešieji pirkimai

Dėl reikalavimo techninėje specifikacijoje pateikti „lygiaverčio standarto“ nuorodą, kai statybos produktų esminės charakteristikos nustatomos darniosiose techninėse specifikacijose

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Centrinės projektų valdymo agentūros (toliau – Agentūra) sprendimų, kuriais pareiškėjui pritaikyta finansinė korekcija už viešųjų pirkimų reikalavimų pažeidimus, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, nustatęs, kad pareiškėjas, rengdamas viešojo pirkimo objekto techninę specifikaciją ir prie reikalaujamų standartų nepateikdamas nuorodos, kad gali būti siūlomi ir lygiaverčiai standartai, riboja konkurenciją.

LVAT pažymėjo, kad aplinkos ministro 2018 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. D1-601, kuriuo patvirtintas Reglamentuojamų statybos produktų sąrašas (toliau – Sąrašas), 2.1 ir 2.3 punktai nustato, jog Lietuvos Respublikos rinkai tiekiami statybos produktai, kurie yra nurodyti Sąrašė ir turi darniąsias technines specifikacijas, turi turėti gamintojo išduotą eksploatacinių savybių deklaraciją, parengtą pagal produkto darniąją techninę specifikaciją. Statybos produktų, nurodytų Sąrašė ir turinčių darniąsias technines specifikacijas, eksploatacinių savybių pastovumo vertinimas ir tikrinimas turi būti atliekamas pagal darniąsias technines specifikacijas ir jose nurodytas eksploatacinių savybių pastovumo vertinimo ir tikrinimo sistemas. Vadovaudamasi Reglamento Nr. 305/2011³ bei Reglamento Nr. 1025/2012⁴ nuostatomis, LVAT teisėjų kolegija pabrėžė, kad statybos produktų esminės charakteristikos nustatomos darniosiose techninėse specifikacijose, atsižvelgiant į esminius statinių reikalavimus, kokia darnioji techninė specifikacija, kuria yra darnusis standartas ar Europos vertinimo dokumentas, taikoma konkrečiam statybos produktui, apsprendžia jo esminės charakteristikos.

Nustačiusi, kad Sąrašė prie vieno iš ginčo techninėje specifikacijoje numatytų statybos produktų yra nurodomas atskiras darniųjų standartų, reikšmingų nustatant produkto charakteristiką (-as), sąrašas, LVAT teisėjų kolegija darė išvadą, jog pareiškėjo teiginys, kad jei dalis nurodytų standartų nėra tiesiogiai įtvirtinti Sąrašė, tačiau jie yra nurodyti į Sąrašą įtraukto darniojo standarto norminių nuorodų skiltyje, jie (standartai) taip pat tampa privalomi, nėra visiškai nepagrįstas. Šis teiginys būtų reikšmingas tuo atveju, jeigu ginčo techniniame projekte nurodytų statybos produktų visos esminės charakteristikos būtų nustatytos Sąrašė nurodytuose standartuose, kuriuos pareiškėjas vertino kaip privalomus.

Atsižvelgusi į tai, kad byloje nebuvo surinkti ginčiui teisingai išspręsti reikšmingi duomenys apie statybinių medžiagų esmines charakteristikas, LVAT teisėjų kolegija pareiškėjo apeliacinį skundą tenkino iš dalies – panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir bylą perdavė nagrinėti iš naujo.

2024 m. birželio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1052-624/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03458-2022-9

[Prieiga internete](#)

33. Finansų rinkų priežiūra

Dėl finansų įstaigos veiklą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, lėmusių poveikio priemonės (licencijos panaikinimo) pakeitimą (į laikiną licencijos galiojimo sustabdymą)

Dėl mokėjimo paslaugos atskyrimo nuo elektroninių pinigų leidimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Lietuvos banko nutarimo, kuriuo pareiškėjui UAB „ABC Projektai“ (toliau – Bendrovė) už Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (toliau – PPTFPJ), Elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo (toliau – EPEPJ) ir Mokėjimų įstaigų įstatymo (toliau – MII) pažeidimus panaikinta mokėjimo įstaigos licencija, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad nutarimas yra pagrįstas ir teisėtas. Pareiškėjas apeliaciniame skunde su pirmosios instancijos teismo sprendimu nesutiko ir prašė jį panaikinti.

Teisėjų kolegija, įvertinusi inspektavimo metu surinktą medžiagą, konstatavo, kad pareiškėjas laiku nesiėmė veiksmų pinigų plovimo ir teroristų finansavimo (toliau – PP/TF) prevencijos priemonėms įgyvendinti ir taip padarė reikšmingų PPTFPJ nuostatų pažeidimų, kurie darė neigiamą įtaką teisės normų saugomoms vertybėms. Pareiškėjo pažeidimai nebuvo vienkartiniai. Buvo pažeisti teisės aktų reikalavimai, susiję su priemonių visoms PP/TF rizikos rūšims nustatyti, vertinti ir valdyti įdiegimu, tinkamu klientų PP/TF rizikos

³ 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 305/2011, kuriuo nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros sąlygos ir panaikinama Tarybos direktyva 89/106/EEB.

⁴ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 89/686/EEB ir 93/15/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/9/EB, 94/25/EB, 95/16/EB, 97/23/EB, 98/34/EB, 2004/22/EB, 2007/23/EB, 2009/23/EB ir 2009/105/EB ir panaikinamas Tarybos sprendimas 87/95/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1673/2006/EB.

nustatymu ir vertinimu, o pažeidimo padariniai buvo reikšmingi, nes kliento keliamos PP/TF rizikos lygio neteisingas nustatymas neleido užtikrinti atitinkamų PP/TF prevencijos priemonių taikymo konkrečiam klientui. Buvo pažeisti teisės aktų reikalavimai, susiję su kertinėmis PPTFPJ įtvirtintomis pareiškėjo pareigomis nustatyti ir patikrinti kliento, naudos gavėjo ir kliento atstovo tapatybę, taikyti sustiprinto kliento tapatybės nustatymo priemones didesnės PP/TF rizikos grupės klientams, atlikti informacijos apie kliento naudos gavėją patikrą patikimame ir nepriklausomame šaltinyje. Pažeidimo padariniai buvo itin reikšmingi, nes pareiškėjui kilo ir išliko rizika, kad neužtikrinus tinkamo tapatybės nustatymo, nepatikrinus kliento pateiktos informacijos patikimame ir nepriklausomame šaltinyje klientų, su kuriais pareiškėjas užmezgė dalykinius santykius, vardu gali veikti kiti asmenys, suinteresuoti nuslėpti savo tapatybę ir tikrąją mokėjimo operacijų paskirtį, taip sudarant sąlygas anonimiškumui ir kita.

Teisėjų kolegijos nuomone, Bendrovė nepateikė pakankamai įrodymų, pagrindžiančių, kad pažeidimai nebuvo padaryti. Be to, dauguma pareiškėjo teiktų argumentų buvo nukreipti į ateitį, teigiant, kad konstatuotus pažeidimus planuojama šalinti, tačiau tai nepaneigė padarytų teisės aktų reikalavimų pažeidimų. Be kita ko, pareiškėjas, ypač atsižvelgiant į finansų rinkos dalyviams keliamus didesnius atidumo ir rūpestingumo reikalavimus, negalėjo nesuprasti, kad savo veiksmais (neveikimu) pažeidžia teisės aktų reikalavimus.

ESTT 2024 m. vasario 22 d. prejudiciniu sprendimu byloje Nr. C-661/22 išaiškino, kad Direktyvos 2015/2366⁵ 4 straipsnio 3 punktą ir Direktyvos 2009/110⁶ 2 straipsnio 2 punktą turi būti aiškinami taip: mokėjimo įstaigos veikla, kurią sudaro lėšų iš mokėjimo paslaugos vartotojo gavimas, kai nedelsiant kartu su šiomis lėšomis nepateikiamas mokėjimo nurodymas ir dėl to jos lieka mokėjimo sąskaitoje, kaip ji apibrėžta Direktyvos 2015/2366 4 straipsnio 12 punkte, kurią tvarko ši įstaiga, yra šios mokėjimo įstaigos teikiama mokėjimo paslauga, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2015/2366 4 straipsnio 3 punktą, o ne elektroninių pinigų leidimo operacija, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2009/110 2 straipsnio 2 punktą.

Teisėjų kolegijos vertinimu, šiuo sprendimu ESTT paneigė Lietuvos banko nutarimo 8 punkte padarytą išvadą, kad Bendrovė, nebūdama elektroninių pinigų leidėja, leido elektroninius pinigus, todėl pažeidė EPEPJ 5 straipsnio reikalavimus, taip pat pateikė neteisingą informaciją, siekdama gauti mokėjimo įstaigos licenciją. ESTT nuomone, mokėjimo įstaigos veikla, kurią sudaro lėšų iš mokėjimo paslaugos vartotojo gavimas, kai nedelsiant kartu su šiomis lėšomis nepateikiamas mokėjimo nurodymas ir dėl to jos lieka mokėjimo sąskaitoje, yra šios mokėjimo įstaigos teikiama mokėjimo paslauga, o ne elektroninių pinigų leidimo operacija. Tai reiškia, kad atsakovas nutarime netinkamai taikė EPEPJ ir nepagrįstai vertino Bendrovės veiksmus kaip šio teisės akto pažeidimą. Mokėjimo paslaugai teikti Bendrovė turėjo išduotą licenciją. Todėl teisėjų kolegija panaikino nutarimo 8 punktą, kuriuo pripažinta, kad Bendrovė pažeidė EPEPJ 5 straipsnį, MII 4 straipsnio 1 dalį ir 2 straipsnio 22, 53 punktus.

Teisėjų kolegija nustatė, kad Bendrovė ilgą laiką dalį klientų lėšų laikė kredito įstaigose atidarytose sąskaitose, kurioms nebuvo nustatytos priemonės, tinkamai užtikrinančios klientų nuosavybės teisių apsaugą, todėl klientams kildavo grėsmė prarasti šias lėšas. Nurodyta aplinkybė, kad pažeidimą Bendrovė pripažino ir ėmėsi aktyvių veiksmų jam pašalinti ar kad realių neigiamų pasekmių nebuvo sukelta, nesudarė pagrindo išvadai, kad nutarimo 9 punkte konstatuoto pažeidimo nebuvo, ar kad už minėto pažeidimo padarymą Bendrovei neturėtų būti pritaikyta poveikio priemonė.

Teisėjų kolegija sprendė, kad nustatytos aplinkybės pirmosios instancijos teismui pagrįstai leido konstatuoti, jog pareiškėjas negebėjo laiku surinkti ir pateikti tikslios finansinės informacijos apie klientų ir įstaigos lėšų likučius, o tai pagrindė, kad Bendrovėje nebuvo veiksmingų vidaus kontrolės procedūrų, kurios užtikrintų patikimos bei tinkamos vidaus bei išorės finansinės informacijos vedimą ir pateikimą laiku.

Teisėjų kolegijos nuomone, tiek Lietuvos banko vykdomos finansų įstaigų veiklos priežiūros, tiek ir poveikio priemonių, numatytų PPTFPJ ir MII, tikslai bus pasiekti Bendrovei pritaikius laikiną licencijos galiojimo sustabdymą iki 2024 m. liepos 1 d., kuri atitiktų egzistavusią padėtį bei turėtų pakankamą atgrasomąjį poveikį.

⁵ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB.

⁶ 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/110/EB dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros, iš dalies keičiančios Direktyvas 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinančios Direktyvą 2000/46/EB.

Bendrovės apeliacinis skundas tenkintas iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimas pakeistas, iš dalies tenkinant Bendrovės skundą, panaikinant ginčyto nutarimo 8 punktą ir pakeičiant nutarimu Bendrovei pritaikytą poveikio priemonę.

2024 m. birželio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-201-552/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01799-2020-3

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

43. Teisė kreiptis į teismą ir jos realizavimas

43.5. Atsisakymas priimti skundą

43.5.1. Kai skundas nenagrinėtinas ABTJ nustatyta tvarka

43.5.1.1. Aktai ar veiksmai, dėl kurių negalima pateikti skundo administraciniam teismui

Dėl galimybės skųsti teismui sprendimą, kuriuo atsisakoma išduoti prisijungimo prie susisiekimo komunikacijų sąlygas

Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti pareiškėjo skundą, kuriame buvo prašoma panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimą (toliau – Sprendimas) bei įpareigoti atsakovą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą dėl prisijungimo prie susisiekimo komunikacijų sąlygų išdavimo.

Teismas padarė išvadą, kad Sprendimas yra tarpinis informacinio pobūdžio dokumentas, Sprendime pareiškėjas buvo informuotas, kokius veiksmus jis turi atlikti, t. y. nurodoma, kad pageidaujant vykdyti viešosios susisiekimo infrastruktūros projektavimo ir įrengimo darbus, yra reikalinga pasirašyti sutartį, kuria remiantis, būtų galimas viešosios savivaldybės infrastruktūros projektavimas ir įrengimas, todėl šis sprendimas negali būti administracinės bylos nagrinėjimo objektu.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad pareiškėjas Vilniaus miesto savivaldybės administracijai pateikė prašymą dėl prisijungimo prie susisiekimo komunikacijų sąlygų išdavimo bei prie jo pridėjo dokumentų kopijas. Išnagrinėjęs šį prašymą, atsakovas Sprendime nurodė teisinį reguliavimą bei paaiškino, kad pageidaujant vykdyti viešosios susisiekimo infrastruktūros projektavimo ir įrengimo darbus, yra reikalinga pasirašyti sutartį, kuria remiantis, būtų galimas viešosios savivaldybės infrastruktūros projektavimas ir įrengimas, taip įgyvendinant Statybos įstatymo 2 straipsnio 99 dalyje nustatytą statytojo teisę. Sprendimo turinys patvirtino, kad pareiškėjui buvo paaiškintas aktualus teisinis reguliavimas ir nurodyta, kokius veiksmus jis turi atlikti, siekdamas gauti prisijungimo prie susisiekimo komunikacijų sąlygas, tačiau, įvertinus pareiškėjo Vilniaus miesto savivaldybės administracijai teikto prašymo turinį, akivaizdu, kad jo prašymas dėl prisijungimo prie susisiekimo komunikacijų sąlygų išdavimo nebuvo patenkintas, t. y. Sprendime buvo išreikšta viešojo administravimo institucijos valia neatlikti veiksmų, kuriuos jos buvo prašoma atlikti. Teisėjų kolegijos nuomone, nagrinėtu atveju nebuvo pagrindo akivaizdžiai išvadai, kad ginčijamas aktas jokių teisinių pasekmių pareiškėjui nesukelia.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad skundo priėmimo ir bylos iškėlimo stadijoje paprastai nėra ir neturi būti tiriama (išskyrus atvejus, kai tokia aplinkybė akivaizdi), ar asmuo, kuris kreipėsi teisminės gynybos, turi materialiąją teisę į skundo (prašymo) patenkinimą, t. y. negalima atsisakyti priimti skundo (prašymo) dėl materialiojo teisinio pobūdžio motyvų – galimo materialiosios reikalavimo teisės neturėjimo, kadangi tai yra bylos nagrinėjimo iš esmės dalykas. Spręsdamas pareiškėjo skundo priėmimo klausimą, pirmosios instancijos teismas turėjo tik nustatyti, ar pareiškėjas, realizuodamas savo teisę kreiptis į teismą, turėjo tam pakankamas procesines prielaidas, ar jas pagrindė, t. y. ar nurodė tas aplinkybes, kurios, jo nuomone, patvirtina, kad ginčijamas administracinis aktas daro poveikį pareiškėjo subjektinėms teisėms ir teisėtiems interesams.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta ir pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2024 m. birželio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-276-492/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00895-2024-3

[Prieiga internete](#)